Тыднёвік Магілёўскі



№ 15 (130) 12 – 18 кастрычніка 2001 г. Кошт 80 руб.

Вайна супраць тэрарызму пачалася





Фота IREX

Прэзыдэнт Злучаных Штатаў Амэрыкі Буш аб'явіў у мінулую нядзелю пра пачатак вайсковай апэрацыі па зьнішчэньні лягераў шкаленьня тэрарыстаў і вайсковых аб'ектаў рэжыму талібаў у Афганістане. Адначасна змаганьне з сусьветным тэрарызмам будзе весьціся дыпляматычнымі, эканамічнымі ды іншымі сродкамі.

Адбылося тое, на што сьвет чакаў пасьля 11-га верасьня, калі адбыліся тэракты ў Вашынгтане й Нью-Ёрку. Увесь гэты час кіраўнікі разьвітых дэмакратычных краінаў асабліва падкрэсьлівалі, што ўдары ЗША і саюзьнікаў будуць скіраваныя ня супраць ісляму, мусульманскага сьвету ці народу Афганістану, а супраць тэрарыстычнай інфраструктуры й саміх тэрарыстаў. Цяпер так і адбываецца. Адначасна з паветра скідваюцца тоны гуманітарных грузаў для патрэбаў цывільнага афганскага люду.

Увесь гэты час асобныя краіны й іхныя ўрады, як і Зьвязы розных краінаў, вызначаліся з сваёй пазыцыяй (ці не даўжэй за ўсіх і тое не да канца, бо маўчыць Лукашэнка, рабіў гэта наш рэжым).

Паводле справядлівых словаў Д.Буша, цяпер ня можа быць нейкага трэцяга шляху: ці вы з тымі, хто змагаецца супраць тэрору, ці вы на баку бандытаў. Больш за 40 краінаў сьвету тым ці іншым чынам удзельнічаюць у вайсковай апэрацыі Злучаных Штатаў. Выказалася на карысьць такой апэрацыі нават кіраўніцтва Пакістану, якое падтрымлівае дыпляматычны кантакт з талібамі. Чаму ж марудзіў беларускі рэжым, чаму не вітаў рашучыя паводзіны Крамля ў гэтай справе, хаця звычайна першым падтрымвае ўсё, што адтуль зыходзіць?..

Падаецца, што для таго, каб апынуцца ў цяжкую гадзіну на баку Дабра, трэба папросту быць там раней. Ці, прынамсі, мець мужнасьць у патрэбны момант зрабіць палітычны валявы крок. Замінаць гэтаму могуць шчыльныя кантакты афіцыйнага Менску з адыёзнымі арабскімі рэжымамі, асабліва ў сфэры вайсковага супрацоўніцтва. Вось й днямі сталася вядома, што ў Менск прыехала група афіцэраў іракскага войску, каб набыць неабходных ведаў пра абслугоўваньне супрацьракетнага комплексу СС-300. Даволі вяла абвяргае гэты факт Міністэрства замежных справаў. І калі гэтая стажыроўка сапраўды мае месца, дык бракуе словаў, каб халодна ацэньваць такую палітыку. (Садам Хусэйн, дарэчы, той на сёньня адзіны кіраўнік у сьвеце, хто зганьбіў ваенную атаку ЗША і Вялікай Брытаніі на базы тэрарыстаў у афганскіх гарадах)...

Сёньня падаецца, што дзяржаўныя рэжымы й іхныя лідэры каапэруюцца не паводле геаграфічнага становішча, гісторыі ўласных народаў ці нават рэлігіі й расы, а менавіта паводле свайго стаўленьня да Дабра і Зла. Жыцьцё канкрэтнага, прыватнага чалавека, яго правы, пэрспэктывы вольнага разьвіцьця асобы, яе абароненасьць перад дзяржаўным мэханізмам, – вось пра што клапоціцца тыя, хто выступае на баку Дабра. Адпаведна, пазасталыя кіруюцца зусім іншымі інтарэсамі, і палітыка, якую яны праводзяць, патрабуе перш за ўсё шмат грошай на ўтрыманьне ўласных карных органаў і на набыцьцё ўзбраеньняў.

Трэба, каб усе мы глыбей разумелі, як адаб'ецца на нас падобная палітыка. Бо тут ужо не вядзецца нават пра памеры заробкаў, пэнсіяў ці выжываньне "гігантаў сацыялістычнай індустрыі". Гаворка пра іншае: пра падставовыя пянцьці самой чалавечай існасьці. Пра разуменьне пераваг свайго знаходжаньня й працы на баку Дабра, і сваёй адказнасьці – цяпер ужо непасрэднай – за выжываньне ўсёй плянэты.

Віктар СУДНІК

P.S. Працяг тэмы на 8-й старонцы.

Што ў Курапатах сёньня

Штотыднёвік, якім ёсьць "ТМ", не пасьпявае за імклівай зьменай падзеяў вакол грамадзкай абароны Курапатаў. Яны ж працягваюць уплываць на ранейшы плян і тэрмін пабудовы сталічнай кальцавой дарогі. Грамадзкая ініцыятыва дамаглася перамоваў з праектантамі і будаўнікамі, прыцягнула ўвагу навукоўцаў, дэпутатаў, дзяржаўных асобаў да факту зьдзеку над сьвятым месцам Памяці. Што ж у Курапатах сёньня?

Уздоўж кальцавой аўтамагістралі на гэтым участку распачаліся і працягваюцца археалягічныя раскопкі, якія праводзяць супрацоўнікі гісторыі Акадэміі навук Беларусі пры дапамозе Маладога Фронту, "Зубра" ды іншых арганізацыяў.

Цяпер абаронцы Курапатаў раскопваюць трэці аб'ект з вызначаных 12-ці. Прадстаўнікі Інстытуту гісторыі пад кіраўніцтвам Алега Іова паказваюць маладым людзям, дзе трэба капаць. Раскопваюць звычайнымі рыдлёўкамі. Спачатку капаюць яму парадкам 1,5 мэтры, пасьля капаюць кантрольны шур – невялікую яміну глыбінёй 3 мэтры, а то й болей. Мэта раскопкаў – засьведчыць наяўнасьць тут чалавечых пахаваньняў, якія могуць у выніку будаўнічага праекту зьнікнуць бясьследна.

Радыкальныя мэтады спыненьня ў Курапатах шасэйнай працы ўжылі днямі некалькі актывістаў Кансэрватыўна-Хрысьціянскай партыі – БНФ. Ноччу яны выкапалі пастаўленую будаўнікамі жалезную агароджу й зьнялі ахоўную стужку ў раёне поля крыжоў, перад уваходам у Курапаты, якой была вызначаная мяжа будучай плянаванай дарогі. Прадстаўнік "Магістральаўтадару" Анатоль Лыцін абвінаваціў КХП – БНФ у парушэньні дамоўленасьцяў паміж уладамі і грамадзкай ініцыятывай "За ўратаваньне Курапатаў". Аднак сябры партыі заявілі, што не дапусьцяць пашырэньня дарогі, а таму вызначэньне ейных межаў усё роўна ня мае сэнсу.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ



Фота IREX



Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

По ўсёй вобласьці амаль штодзённа выкрываецца хаця б адзін выпадак незаконнага вырабу, збыту альбо выкарыстаньня наркотыкаў. Самы папулярны наркотык у Бабруйску, напрыклад, – гэта мераін. Колькасць наркаманаў у вобласьці за некалькі гадоў узрасла ўтрая, і афіцыйна іх у нас сёньня 675 чалавек. Натуральна, што прагназаваньне на будучыню выглядае вельмі пэсымістычна: падобную бяду ў стане пераадольваць толькі эканамічна і культурна моцнае грамадзтва. Даволі хутка могуць прыйсьці часы, калі статыстыка будзе канстатаваць згаданыя вышэй выпадкі не штодзённа, а штогадзінна.

Мы ўжо паведамлялі, што ў нашай вобласьці – найвышэйшы ўзровень спажываньня сьпіртовых напояў. Зараз колькасьць хранічных алькаголікаў узрасла да 17-ці тысячаў чалавек. На ўліку ў наркадыспансэрах знаходзіцца 3.000 чалавек. 70% усіх цяжкіх забойстваў ды ўвогуле кожнае трэцяе злачынства ажыцьцяўляецца пад узьдзеяньнем алькаголю. Гэтыя лічбы агучыў абласны міліцэйскі начальнік І.Сяргей. Што далей будзе?..

Старшыня аблвыканкаму Б.Батура запэўніў, што ў хуткім часе амаль усе запазычанасьці па заробках будуць пагашаныя. Адкуль возьмуцца больш за 4 мільярды рублёў, якія завінаваціліся цяпер працоўным? Мяркую, што як заўсёды – з аднаго месца перакінуць на другое. Напрыклад, грошы на абнаўленьне вытворчай базы і пад набыцьцё сыравіны будуць літаральна "з'едзеныя". Але і ў такім выпадку на ўсіх ня хопіць. Асабліва на вёсцы. Паводле таго ж сп.Батуры, 3-4 гаспадаркі ў кожным раёне ўсё роўна ня здолеюць зь людзьмі расплаціцца. А гэта прыкладна 80 гаспадарак, альбо некалькі тысячаў чалавек! Максімум, на што яны могуць разьлічваць – на выплаты ў памеры мінімальнага спажывецкага бюджэту. Як тым людзям пражыць на хлебе і вадзе ды не хварэць пры гэтым? Адказу ў начальства няма.

Паводле зьвестак абласнога ўпраўленьня сельскай гаспадаркі, з пачатку года здохла 25,5 тыс. галоў ската. Асноўная прычына, якую называюць чыноўнікі – не хапала кармоў і было дрэннае надвор'е. Ці не надакучылі ўжо "трывалыя" тлумачэньні? Уявіце сабе, каб на нейкай прыватнай фэрме, ці хоць бы ў нейкім сельгасраёне любой эўрапейскай краіны здохла б 25.000 жывёлін! Такое магчымае хіба толькі ў выніку знакамітага жывёльнага шаленства ці нават як наступства тэракту. А ў нас – кармоў не хапіла, вялікі додж ліў ці вецер нечакана наляцеў. Вельмі кароваў шкада...

Паводле намесьніка старшыні гарвыканкаму А.Кавалёва, аўтобусны парк горада скараціўся амаль на траціну. З 209-ці "жывых" машын чвэрць штодня рамантуецца. Страты ад таго склалі з пачатку года амаль 200 млн. рублёў. Ня лепш і з тралейбусамі. Палова іх ужо адпрацавала свой рэсурс і ходзіць на "чэсным слове" тэхнікаў. На 50-70% зношаныя кабельныя камунікацыі. Транспартнікі заціснутыя паміж аб'ектыўнай неабходнасьцю ўзьнімаць кошты і "сацыяльнай" палітыкай кіраўніцтва краіны. А цярпім, як заўжды, мы – пасажыры.

Генэральны дырэктар АТ "Магатэкс" (колішні КШТ) заклікаў не драматызаваць сытуацыю з нагоды месяцовага спыненьня працы прадпрыемства. Маўляў, усё ідзе згодна з плянам, бо неабходна зрабіць рэмонтна-ўзнаўляльныя работы. Між тым некаторыя лічбы прымушаюць крыху засумнявацца ў нармальнасьці працэсу. Напрыклад, асноўны пастаўшчык сыравіны, МВА "Хімвалакно", назапасіла на складах да 1.000 тонаў нітак, якія звычайна набывае "Магатэкс". Так што сыравіны больш чым хапае. А вось грошай, каб яе набываць, альбо пакупнікоў, каб збываць выробленае... – вось тут і хаваюцца праблемы. Пры гэтым трэба адзначыць, што "Магатэкс" – гэта моцнае і запатрабаванае прадпрыемства, якое, хутчэй за ўсё, дасьць сабе рады. Але крызыс сёньня падыходзіць да кожнай прахадной...

У Мсьціслаўе невядомыя скралі з помніка Пятру Мсьціслаўцу ягонае імя. Яно важыла больш за 5 kg і было з чугуна "пад бронзу". Увогуле, помнік гэты быў зроблены за пару месяцаў у выніку келейнага "конкурснага адбору". Прыкладна з тымі ж пачуцьцямі потым улады наладжвалі й "сьвята беларускага пісьменства". Мо таму ніякага грамадзкага хваляваньня ў старажытным горадзе адзначана не было. Магчыма, што й сам факт крадзяжу заўважылі толькі пільныя журналісты.

Магілёўскія фотамастакі Мірон Шчудло і Валеры Саўчанка атрымалі галоўныя прызы на 7-ым Міжнародным фотасэмінары, які прайшоў блізу Адэсы на Ўкраіне. Рэпрэзэнтавалі яны вядомую ў нас студыю "3 Plus", якая, дарэчы, таксама была прызнаная лепшай студыяй-клюбам. Уладальнік вышэйшага званьня Міжнароднай фэдэрацыі фотамастацтва "Эксэлэнц" М.Шчудло атрымаў прыз за лепшую фотакалекцыю, а ягоны калега В.Саўчанка перамог у конкурсе асобных працаў. Віншуем мастакоў!

Да сустрэчы праз тыдзень,
Сымон Глазштэйн.

ВЫБАРЧЫ РОЗГАЛАС

Даказаць сваю законнасьць не ўдалося

У Партугаліі на паседжаньні Пастаяннага камітэту Парлямэнцкай Асамблеі АБСЭ днямі разглядалася "беларускае пытаньне".

Выступілі некалькі дакладчыкаў, бо разглядаліся і апошнія выбары прэзыдэнта, і сытуацыя зь сяброўствам Беларусі ў ПА АБСЭ. У Партугалію ад апазыцыі прыехалі Анатоль Лябедзька, намесьнік старшыні Вярхоўнага Савету 13-га скліканьня, і ягоны намесьнік у партыі Яраслаў Раманчук. "Палату" прадстаўлялі Чаргінец, Ваганаў, Бікінін ды іншыя. Абедзьве дэлегацыі паасобку сустрэліся са старшынём ПА АБСЭ Адрыянам Севярынам, які заявіў, што паўнамоцтвы Вярхоўнага Савету 13-га скліканьня на гэты момант скончыліся, а што тычыцца прызнаньня "палаты", дык найперш афіцыйны Менск павінен зрабіць пэўныя крокі.

Віцэ-прэзыдэнт ПА АБСЭ Кіма Кюленен, які таксама меў слова на сэсіі, зазначыў, што выбары 9-га верасьня былі недэмакратычнымі, а таму іхныя вынікі прызнаць нельга. Але й ён паўтарыў сваё ранейшае выказваньне аб тым, што ня трэба зусім ізаляваць Беларусь.

На баку нашай "палаты" у ходзе сэсіі былі прадстаўнікі Расеі, Казахстану ды Таджыкістану, аднак унесьці "беларускае пытаньне" у парадак дня не ўдалося. Найбольш пераканаўча запярэчыў прадстаўнік Славаччыны, які нагадаў, што ў ПА АБСЭ прымаюцца ня проста парлямэнты розных краінаў, а тыя парлямэнты, што выбраныя дэмакратычна і законна.

Да "беларускага пытаньня" цяпер вырашана вярнуцца толькі ў лютым наступнага году.

Юры СЬВІРКО



Фота IREX

Хто яшчэ ня скардзіўся?..

Вярхоўны суд Беларусі адмовіўся разглядаць скаргу Беларускага Хельсінскага Камітэту, у якой той патрабаваў прызнаць мінулыя прэзыдэнцкія выбары несапраўднымі.

Тое, што вынікі выбараў трэба адмяніць, БХК даказваў у сваёй скарзе на падставе больш як 1000 фактаў. Але Вярхоўны суд не пажадаў разьбірацца ў стосе сабраных праваабаронцамі папераў, а вырашыў, што скардзіцца ім няма на што, бо "рашэньня аб непрызнаньні вынікаў выбараў Цэнтральная камісія не прымала". Больш як тыдзень таму аналягічным чынам адмовілі ў разглядзе скаргі кандыдату на прэзыдэнта Ўладзімеру Ганчарыку.

Выканаўчы дырэктар БХК Алег Гулак лічыць, што гэтым судзьдзя Валеры Самалюк, які падпісаў адмову, засьведчыў бездапаможнасьць Вярхоўнага суду ў барацьбе з фальсыфікатарамі выбараў. Ён сьцьвярджае, што з цытаты артыкулу Выбарчага кодэксу, на які спаслаўся судзьдзя Самалюк, зьнік цэлы сказ, які прадугледжвае права грамадзянаў абскарджваць любыя рашэньні ЦВК, у тым ліку і аб прызнаньні выбараў.

БХК плянуе зараз зьвярнуцца ў Камітэт правоў чалавека ААН, які можа разглядаць скаргі грамадзянаў Беларусі аб парушэньні пакту "Аб грамадзянскіх і палітычных правах", у прыватнасьці, права на судовую абарону парушаных правоў.

Алег ГРУЗЬДЗІЛОВІЧ

Можна пасварыцца і... застацца сябрамі

"ЗША ды іхныя саюзьнікі ня могуць прызнаць вынікі выбараў у Беларусі", – заявіла памочніца дзяржаўнага сакратара ЗША ў эўрапейскіх справах Элізабэт Джоўнз.

Яна дадала, што Вашынгтан працуе зь іншымі краінамі, у тым ліку з Расеяй, для разьвязаньня беларускай праблемы. У ейнай заяве зазначаецца, што беларускія прэзыдэнцкія выбары 9-га верасьня не адпавядалі міжнародным стандартам: "Лукашэнкаў рэжым ня здолеў выканаць чатыры крытэры, вызначаныя летась парлямэнцкай "тройкай" АБСЭ. Ён перасьледаваў лідэраў апазыцыі, не даваў свабоднага доступу да дзяржаўных мэдыяў, вызначаў склад выбарчых камісіяў, забараняў дзейнасьць групаў унутраных назіральнікаў і перашкаджаў працы Бюро дэмакратычных інстытуцыяў і правоў чалавека АБСЭ ды іншых міжнародных назіральнікаў".

Спадарыня Джоўнз дадала, што ЗША вельмі заклапочаныя з прычыны "вартых даверу паведамленьняў пра арганізаваны Лукашэнкавым рэжымам эскадрон сьмерці, адказны за, як паведамляецца, 30 забойстваў, улучна з забойствамі трох сяброў апазыцыі ды журналіста".

Яна нагадала таксама, што Злучаныя Штаты ўжо заклікалі ўрад Беларусі правесьці пільнае, незалежнае расьсьледаваньне публічных абвінавачваньняў, зробленых двума былымі пракурорамі ды жонкамі зьніклых і ўвязьненых апанэнтаў Лукашэнкі. "Мы ўспрымаем гэтыя абвінавачваньні вельмі сур'ёзна", – зазначыла Э.Джоўнз.

Тым часам у Вене адбылося паседжаньне Сталае рады АБСЭ, дзе быў заслуханы даклад кіраўніка КНГ АБСЭ ў Беларусі Ганса-Георга Віка. Пасьля сталася вядомым, што афіцыйны Менск пагадзіўся на працяг працы місіі АБСЭ ў Беларусі, нягледзячы на неаднаразовыя публічныя заявы Лукашэнкі пра тое, што праца КНГ сябе вычарпала.

Юры СЬВІРКО

Аб нядаўнім, бягучым і бліжэйшым

Заўтра, у суботу, абласны цэнтар маюць наведаць кіраўнік грамадзкага руху "За новую Беларусь" Васіль Лявонаў і кіраўнік сеткі незалежнага назіраньня падчас нядаўніх беларускіх выбараў Мячыслаў Грыб.



Яны маюць намер сустрэцца зь мясцовым актывам выбарчай кампаніі, каб разам шчыра прааналізаваць уласныя памылкі дэмакратычнай кааліцыі, а таксама вызначыць лёс сабранага матэрыялу аб парушэньнях з боку ўладаў выбарчага заканадаўства. Мяркуецца, што ўвага на сустрэчы будзе нададзеная пытаньням абароны многіх актывістаў кампаніі, якія гэтым часам зазналі службовы, адміністратыўны, а тое й крымінальны перасьлед з боку найбольш агрэсыўных прыхільнікаў і ахоўнікаў цяперашняга рэжыму. Зразумела, што гаворка пойдзе пра разьвіцьцё і пашырэньне грамадзкага руху "За новую Беларусь", які паўстаў падчас выбараў нечакана – але рэальна – як для многіх палітычных сілаў, так і для ўлады.

Уласная інфармацыя

Абарані Сябе Сам

Матэрыялы гэтай рубрыкі рыхтуюць Магілёўскае аддзяленьне Беларускага Хельсінскага Камітэту і Магілёўскі Праваабарончы цэнтар. Склад грамадзкай рэдакцыі: С.Абадоўскі, У.Краўчанка, А.Александровіч.



(тэл. 24-73-95, 22-95-83, 22-04-82, 22-73-05)

Магілёўскія праваабаронцы ў ліку шматлікіх клопатаў надаюць пэўную ўвагу пытаньням адпаведнага кансультаваньня грамадзянаў, аказаньню ім юрыдычнай дапамогі. У грамадзкую прыёмную МПЦ практычна штодня прыходзяць людзі з самымі рознымі, часам нечаканымі праблемамі. Для праваабаронцаў, аднак, (як і для "ТМ", дарэчы) няма прыярытэтаў ці амбіцыяў, якія штурхалі б іх на абарону толькі, прыкладам, пацярпелых "за палітыку". Расповяд, які друкуецца ніжэй, выдатна ілюструе гэтае сьцьверджаньне.

Такія пільныя прафэсіяналы...

Ёсьць такое меркаваньне, што калі б не змагаліся розныя дзяржаўныя органы за выкананьне прэзыдэнцкага дэкрэта №1, дык валюты ва ўлады было б куды меней. Таксама існуе, яшчэ з савецкіх часоў, прыказка наступнага зьместу: калі маецца чалавек, то артыкул на яго знойдзецца. У нашай сёньняшняй краіне гэта гучыць так: калі ў чалавека маецца штосьці ў кішэні, то абавязкова знойдзецца адпаведны дэкрэт, каб гэтае штосьці забраць.

Жыхарка Магілёву Вольга Сьцяпанаўна Вададохава – звычайная пэнсіянэрка. Але тое, што здарылася з ёй, звычайным не назавеш...

Пачнем расповяд з канца: нядаўна Вольга Сьцяпанаўна страціла, паводле рашэньня суду Цэнтральнага раёну, аграмадныя грошы, асабліва для ейнага статусу: 1.700 RUR, 715 USD и 79.000 BLR. Сюды ж дадаліся й 35 "мінімалак" у якасьці штрафу. Усе згаданыя грашовыя сродкі пэнсіянэрка назьбірала за апошнія чатыры гады, бо яны былі крайне патрэбныя, каб вылекаваць яе моцна хворага мужа. Патрэбныя яму лекі каштавалі задорага, бо ўсе былі замежнай вытворчасьці. А муж Вольгі Сьцяпанаўны хварэў на ішэмінны інсульт, гіпэртанію, цэрэбральны атэрасклероз, і быў, як кажуць, прыкаваны да ложка.

Так, некалькі гадоў таму, упершыню ў жыцьці пэнсіянэрка пайшла да абменнага пункту валюты, што ў ЦУМе. Яе адразу ж заўважылі "пільныя прафэсіяналы", якія змагаюцца зь незаконным абаротам валюты. Калі наіўная грамадзянка Вададохава зьвярнулася да іх (бо ў чарзе ёй падказалі, што гэтыя людзі зь міліцыі), каб яны навялі парадак вакол чаргі, бо вельмі шмат маладых, спартыўнага выгляду, хлопцаў перашкаджалі нармальнай працы абменнага пункту, ёй ахвотна паабяцалі дапамагчы. Дапамога тая палягала на тым, што яе забралі з сабой з нагоды "приставания к гражданам" у гарадзкі Дом культуры, дзе праверылі зьмесьціва яе кішэняў і торбы.

Далей ніякага суду не было. Скарга грамадзянкі Вадаходавай у Адміністрацыю прэзыдэнта таксама нічога не прынесла, акрамя таго, што ёй было паведамлена: супрацоўнікі УУС Бараш, Томаш і Сарачэнка дзейнічалі ў дачыненьні да яе "правільна". Потым, праўда, некага зь іх ціха звольнілі...

Аднак з тае пары распачалася сапраўдная вайна: гарадзкія й абласныя органы па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі супраць пэнсіянэркі! Яе сачылі й затрымлівалі дзе толькі маглі: у ЦУМе, ля ўваходу на стадыён, на Цэнтральным кірмашы, папросту на вуліцы... Кожнага разу затрыманьне суправаджалася выварочваньнем кішэняў і загадамі напісаць колькі словаў пра тое, што, маўляў, "ніякіх прэтэнзіяў да міліцыі ня маю". І схапілі-такі "валютчыцу" на гарачым учынку! Адбылося гэта акурат тады, калі яна мірна стаяла ў чарзе да пункту абмену валюты, першай да ваконца, і ўжо зьбіралася зьдзейсьніць "акт". Вольгу Сьцяпанаўну абшукалі, канфіскавалі грошы й выдалі пазоў у суд на наступны дзень.

Прадстаўнікі абвінаваўчага боку, аднак, у суд не сьпяшаліся. На раніцу зьявіліся яны туды на гадзіну пазьней прызначанага часу. Сярод іх быў нейкі таварыш у цывільным, які адразу прайшоў да судзьдзі. А праз пяць хвілін суд нарэшце распачаўся і, як кажуць, – паехалі! Высьветлілася, што той самы цывільны таварыш, якога Вададохава бачыла ўпершыню ў жыцьці, быў сьведкам злачынства, а па сумяшчальніцтву – супрацоўнікам Нацбанку, то бок менчуком, які прыехаў у Магілёў менавіта для праверкі працы мясцовых "абменьнікаў". І хоць супрацоўнік Нацбанку А.Давыдаў блытаўся ў паказаньнях, усё пераважыла паведамленьне ад нам. начальніка УБЭЗ УУС Гаўрюціна аб тым, што сьведка з боку абвінавачваемай, грамадзянка С.Пасс, вядомая яму ў якасьці асобы, што займаецца незаконнымі апэрацыямі з валютай на тэрыторыі ЦУМу. Пікантнасьць сытуацыі палягала на тым, што грамадзянка Пасс на ўліку ў УБЭЗ УУС не знаходзілася: схлусіў намесьнік начальніка. На гэтую тэму, дарэчы, у абалганай грамадзянкі Пасс назьбіралася аб'ёмная й цікавая перапіска. Сёньня, аднак, гэтая перапіска якраз не цікавіць ані суд, ані міліцыю з пракуратурай. Можа, таму, што якраз зь імі яна й перапісвалася?

Тым часам я нават забыўся паведаміць чытачоў, што муж Вольгі Сьцяпанаўны памёр, не дачакаўшыся на цудадзейныя лекі...

Аляксандар АЛЕКСАНДРОВІЧ, кар. "БДГ" – адмыслова для "ТМ"

Адміністрацыі не баяцца судоў

Абласны суд адмовіў двум сябрам Свабоднага прафсаюзу Беларускага ў аднаўленьні на працы, зь якой, па меркаваньні прафсаюзных актывістаў, іх незаконна звольнілі.

Адбыліся гэтыя звальненьні яшчэ напрыканцы лета("ТМ" паведамляў па меншай меры пра адно зь іх). Рабочы магілёўскага заводу штучнага валакна Анатоль Мельнікаў, які ёсьць сябрам Свабоднага прафсаюзу, быў адхілены ад працы з фармулёўкай "за парушэньне тэхнікі бясьпекі ў вытворчым працэсе". Гэта адбылося ў форме выняцьця ў яго цягам аднаго году трох талёнаў на допуск да самастойнай працы. А.Мельнікаў з гэтым не пагадзіўся й зьвярнуўся ў суд Цэнтральнага раёну па абарону парушаных правоў. 21-га жніўня ягоную заяву задаволілі часткова, то бок абавязалі прадпрыемства выплаціць зьнятую прэмію ды адмяніць накладзеныя дысцыплінарныя спагнаньні.

І вось днямі ў абласным судзе Анатоль Мельнікаў патрабаваў аднаўленьня на ранейшай працы, а таксама выплаты сярэднемесяцовага заробку ў сувязі з вымушаным прагулам. Ён прывёў прыклад, за што быў пазбаўлены аднаго талёну: на загад кіраўніцтва ў летнюю сьпёку ён касіў траву. Натуральна, змакрэў, а таму зьняў кашулю. І тут жа яго абвінавацілі ў знаходжаньні на працоўным месцы без адпаведнай вопраткі. Прадстаўнік Анатоля ў судзе, Аляксандар Каралёў, зьвярнуў увагу суду на грубыя парушэньні грамадзянска-працэсуальных нормаў судзьдзём першае інстанцыі Андрэем Юрчанкам, пра што ў абласную ўправу юстыцыі была накіраваная адпаведная скарга. Аднак абласны суд прыняў бок адміністрацыі заводу штучнага валакна й адмовіў А.Мельнікаву ў задавальненьні ягонае скаргі.

Падобны лёс напаткаў і былога супрацоўніка інжынэрна-канструктарскага бюро магілёўскага аўтамабільнага заводу Барыса Бухеля. Ягоная гісторыя яшчэ больш агаломшвае. Падставамі для звальненьня Б.Бухеля сталіся два спазьненьні на працу – у 5 і 10 хвілінаў. І гэта пры тым, што ў абодвух выпадках ён рэпрэзэнтаваў судзьдзям доказы сваёй невінаватасьці ў спазьненьнях. Дый нават калі б і сапраўды быў вінаваты, то гэта ня той адрэзак часу, за які варта звальняць з працы.

Інжынэр і рабочы не пагадзіліся з судовай пастановай і зьбіраюцца абскарджваць рашэньне абласнога суду. Яны заявілі, што сапраўдныя матывы іхных бядотаў караняцца ў тым, што абодва яны зьяўляюцца сябрамі незалежнай ад дзяржавы прафсаюзнай арганізацыі.

Алесь ДАЙНЕКА

ГУТАРКІ НА ХВАЛЯХ "СВАБОДЫ"

Лаянка па-беларуску

Як лаюцца беларусы? Сёньня – пераважна расейскім матам. Прынамсі, так сьведчыць жыцьцё. Можа, якраз таму гэтага пытаньня ніхто не дасьледваў грунтоўна. Хто хоча корпацца ў непрыстойнасьцях? Асобныя працы на гэтую тэму ўсё ж ёсьць, але гэта пераважна слоўнікі.

Недзе ў 60-х гадах мінулага стагодзьдзя беларускі паэт са Злучаных Штатаў Янка ЗОЛАК, накладам усяго ў пару дзясяткаў асобнікаў выдаў маленькі слоўнічак беларускай лаянкі. У 1970 годзе ў Нью-Ёрку пабачыў сьвет "Краёвы слоўнік Лагойшчыны" Адама ВАРЛЫГІ зь невялічкім машынапісным дадаткам лаянкі. Да ўсяго гэтага адукаваны беларус можа дадаць выразы тыпу: гадаўка ці костка ты несьвянцоная, якімі Сьцяпан Крыніцкі лаецца на сваю дачку Паўлінку ў вядомай купалавай п'есе. Таксама можна прыгадаць "ня сухарэбрына, ня шлюндра" з паэмы "Лысая гара", выцягнуць з Інтэрнэт-старонкі пра Лукашэнку слова шундубура, ды адшукаць у слоўніку НАСОВІЧА агульнавядомую курву, альбо зусім забытыя зайдоху ці галямоўжу.

Цэлая скарбонка беларускай лаянкі захоўваецца ў старых судовых кнігах. Абражаны і пакрыўджаны падаваў у суд заяву і цытаваў абразы. Архівістка Вольга БАБКОВА дасьледуе гэтыя дакумэнты. Адсюль і маё першае да яе пытаньне.

– Вольга, якія тыпы лаянкі былі ў Беларусі на мяжы 16-17 стагодзьдзяў?

В.Бабкова: Словы, якія адносіліся да лаянкі, а таксама гэта былі пахвалкі, пасьмешкі ці патвары, жарты, отпаведзі – яны мелі пэўныя катэгорыі. Яны называліся словамі: заражоныя, злыя, ганебныя, шкарадныя, карчомныя, пярхлівыя, ушчыплівыя, сарамотныя, просныя, плюгавыя – то бок словы (даю цытату са старабеларускай мовы) "непрыстойныя, бяз стыду ўжытыя, няўчціўыя, каторымі людзі ўчціўыя брыдзіцца звыклі і Пан Бог абражоны бывае".

– Што ж гэта за словы такія, якімі, паводле нашых продкаў, можна было і Бога і людзей учціўых абразіць?

В.Бабкова: Ну, напрыклад: чалавек, "папудзіўшыся гневам, будучы гневам парушаны" ужываў словы: тыран, тыранскі бісурманін, фальшэр, здрайца, згубца, сваволь, зуфалец, злодзей барадаты, садомчык, зрушыцель пакою паспалітага. Асобна можна сказаць пра абразы, якія тычыліся кабетаў. Кабет маглі называць: курва (што паводле слоўніка Насовіча азначала любадзейка і слова гэтае было "ругацельнае"), цудаложніца, ведзьма, баба ліхая, а асабліва незвычайнае слова: машкара. Гэтае слова мае досыць цікавую этымалёгію. Яно сустракаецца практычна ва ўсіх славянскіх мовах, а бярэ паходжаньне, напэўна з валоскай ці гішпанскай мовы й азначае – карнавальную маску. А ў старабеларускім варыянце магло быць такое: здань, страхоцьце, бяз густу апранутая, распусьніца, а таксама – жабіная скурка, зачараваная ў царэўну.

Варта дадаць, што былі такія словы, якія закраналі гонар маці й яны былі, бадай што, найбольш крыўднымі. Напрыклад: нячыстага ложа сын, няўчціве маткі сын, злое маткі сын, а часам маглі проста "сарамотне чалавеку ў матку налаяць". Я думаю, што ці не адсюль пайшлі мацерныя словы, але я ня думаю, што варта іх блытаць з расейскімі.

– І што, у тыя часы за гэтыя словы судзілі?

В.Бабкова: Калі чалавек падаваў за абразу гонару й годнасьці ў суд, то – так, безумоўна, суд разглядаў гэтую справу. Не заўсёды яна даходзіла да пакараньня, але штрафы маглі быць. Калі працягваць тэму, то апроч закрананьня гонару маці яшчэ была вельмі крыўдлівая форма абразы шляхецкай годнасьці. Як мы ведаем, часта можна было на полі пабачыць беднага шляхціца зь сямейнікамі, які там працаваў. І вось ягоны сусед (больш высокага стану), сустрэўшы шляхціца на полі, мог назваць яго халопам, сьмердам, проста мужыком. Гэта была страшэнная абраза. Цікава параўнаць два выразы. Адзін тадышні, які гучаў як абраза: новы шляхціц. Новы шляхціц – то бок той, які ня меў здаўна шляхецкай аселасьці, чые бацька, дзед і прадзед не былі шляхтай. А цяперашні выраз: новы беларус. Выраз, які яшчэ ня стаў выразнай абразай, хаця мае пэўную зьдзеклівую афарбоўку. Новы беларус – значыць зьнешне заможны, удачлівы чалавек, які паўстаў на пустым месцы...

Маю яшчэ сказаць пра тое, што былі пагрозы, якія таксама тычыліся асобы й былі сказаныя ў часе гневу. Тыя пагрозы: на крыж разьбіваць, у пень парубаць, на порах пусьціць, на корань спаліць, парубаць на капусту, косамі пакасіць, рэчы замкнуць, кулачом біць, за лоб рваць, зубы стрэсьці, горла вырваць, жылы вывалачыць, дымам да гары пусьціць, са сьвета зглядзіць а сьмерць прыправіць. А таксама пасылалі да д'ябла, да кудука, жадалі дыбы, галавой накласьці.

– Чым, на ваш погляд, тагачасная лаянка адрозьнівалася ад сучаснай?

В.Бабкова: Мне падаецца, што старажытная лаянка была больш цырымонная, вобразна-паэтычная. У адрозьненьні ад цяперашняй – цынічнай, злой і больш канкрэтнай.

Размаўляў Сяржук СОКАЛАЎ-ВОЮШ



Сьвяткуй, народ, гуляй пакуль...

Праграма тэлебачаньня з 15 па 21 кастрычніка

•• Понедельник, 15 октября ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не насьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ
6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.10 «Страны мира».
10.00 «Страсти». 1-я серия.
11.05 «Человек моря».
13.20 «Белые одежды». Худ. фильм. 3-я серия.
15.20 «Жюли Леско».
17.00 «Страсти». 1-я серия.
17.45 Фильмы братьев Люмьер.
18.20 Зона Икс.
18.30 Познавательный сериал «Пятое измерение».
19.05 Сериал «Мужская работа». 1-я и 2-я серии.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.45 «Человек моря».
22.35 Стадион.
23.00 Планета «АРТ».

ОРТ
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 «С легким паром!»
18.00 «Земля любви».
19.00 Жди меня.
20.00 Время.
20.35 «Пятый угол».
21.45 Независимое расследование.
22.30 Ночное «Время».
23.00 «На футболе».
23.45 «16-й отдел».

РТР
16.00, 19.00 Вести.
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 «Возвращение в Эдем».
18.00 «Воровка».
19.35 Местное время. Вести-Москва.
19.55 Комедия «Горько».
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести-Москва.
22.40 Большой репортаж РТР. Сергей Гапонов. «Быть светом и солью».
23.10 «Спорт за неделю».

НТВ
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
7.55 Криминал. «Чистосердечное признание».
8.25 Служба спасения.
9.25 Намедни.
10.40 Куклы.
11.30 «Большая перемена».
13.50 Ток-шоу «Просто Марина».
15.30 «Салон красоты».
18.35 Герой дня.
18.55 «Дальнобойщики».
20.00 Алчность.
21.55 «Скорая помощь».
23.30 Дневник второго театрального фестиваля «Чайка».
23.45 Гордон.

КУЛЬТУРА
11.30, 15.00 Новости культуры.
11.45 «Семен Дежнев». Худ. фильм.
13.00 Мультфильмы.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Все суры Корана.
14.05 Живое дерево ремесел.
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 «Осенние портреты». Мария Пастухова.
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Маленькое привидение».
15.35 Нобелевские лауреаты.
16.15 «Души моей тревога...» Романсы на стихи М.Ю. Лермонтова.

МОГИЛЕВ-1 на БТ
12.15 Пунктир.
12.45 Видеодром.
13.05 Мультфильм.

МОГИЛЕВ-1
6.30 «Ранёхонько!»
8.05 «Страна женщин».
8.55 «Дикая Америка».
9.20 «Джек-Браун — гений». Комедия.
10.45 Мультфильмы.
16.30 «Женщина-полицейский». Телесериал.
17.30 «Дикая Америка».
17.55, 20.00 «Праздник в вашем доме».
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
19.55 Погода.
21.00 «О любви». Худ. фильм.
22.15 Новости. Погода.
22.25 «Алиса». Детектив.

2-Й КАНАЛ
7.00, 7.30, 7.55, 8.20, 11.25, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 «Городской вестник».
7.05 Энергетический завтрак.
8.00 Сейчас.
8.25 Итоги.
9.35 Итого.
10.00 Сейчас.
10.25 Сериал «Улицы разбитых фонарей».
11.30 «Все в сад!».
13.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
19.00 Сериал «Подозрение».
20.00 «В гостях у бабки Агапки».
20.15, 21.00 «Поздравления».
21.35 Гарадскія навіны.
22.00 Грани.
22.40 Комедия «Неисправимый лгун».
0.05 MTV.

•• Вторник, 16 октября ••

БТ
6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.15 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.15 «Страсти». 2-я серия.
11.00 «Человек моря».
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 «Белые одежды». Худ. фильм. 4-я серия.
14.20 «Сокровища мировой культуры».
15.15 «Приятного аппетита, дети!»
15.30 «Все на орбиту!»
15.40 «Маленькие Эйнштейны».
16.05 «Пять чудес».
16.15 «5 х 5».
17.00 «Страсти». 2-я серия.
18.20 Зона Икс.
18.30 «Пятое измерение»
19.05 «Мужская работа». 3-я и 4-я серии.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.45 «Человек моря».
22.35 Спорт-курьер.
22.45 Ток-шоу «Дела житейские».

ОРТ
8.00, 11.00, 17.00 Новости.
8.15 «Земля любви».
10.15 «Ералаш».
10.20 «С легким паром!»
10.50 Библиомания.
15.00 «Вечный зов».
16.00 Большая стирка.
17.25 Спасатели. Экстренный вызов.
18.00 «Земля любви».
19.00 «Слабое звено».
20.00 Время.
20.35 Фильм «Наследницы». 1-я серия.
21.40 Кремль-9. «Лаврентий Берия: От ареста до расстрела».
22.30 Ночное «Время».
23.00 Цивилизация.
23.35 «Угол атаки».

РТР
8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
8.15 «Семейные тайны».
9.10 Диалоги о животных.
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 «Возвращение в Эдем».
18.00 «Воровка».
19.35 Вести-Москва.
19.55 «Семейные тайны».
20.55 Док. фильм «Кавказский крест».
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Вести-Москва.
22.40 Трагикомедия «Герой».

НТВ
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
7.55 «Дальнобойщики».
9.25 Шоу Елены Степаненко.
10.20 Путешествия натуралиста.
11.30 Сериал «Большая перемена».
13.50 Ток-шоу «Просто Марина».
15.30 «Салон красоты».
16.40 «Скорая помощь».
18.50 Футбол. Лига чемпионов. «Локомотив» (Москва) — «Рома» (Италия).
21.55 «Скорая помощь».
23.25 «Футбол. Лига чемпионов. «Динамо» (Киев) — «Ливерпуль» (Англия).
1.05 Дневник Лиги чемпионов.

КУЛЬТУРА
11.30, 15.00 Новости культуры.
11.45 «Дым отечества». Худ. фильм.
13.10 Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Дело житейское.
14.15 Власть факта.
14.30 Сценограмма.
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Маленькое привидение».
15.35 Док. экран.

МОГИЛЕВ-1 на БТ
10.06 Тяжелый день.
10.26 «Скарбы». Ансамбль «Пярэзвы».

МОГИЛЕВ-1
6.30,7.10 «Ранёхонько!»
7.00 Утренние новости.
8.05 «Страна женщин».
9.00 Утренние новости.
9.10 «Дикая Америка».
9.35 Мультфильмы.
10.06 Тяжелый день.
10.26 «Скарбы». Ансамбль «Пярэзвы».
16.30 «Женщина-полицейский». Телесериал.
17.30 «Дикая Америка».
17.55, 20.00 «Праздник в вашем доме».
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
19.40 Погода.
19.45 «Без протокола».
21.00 «Страна женщин».
21.45 Новости.
21.55 «Разлученные убийством». Драма.

2-Й КАНАЛ
7.00, 7.30, 7.55, 8.20, 11.25, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 «Городской вестник»
7.05 Энергетический завтрак.
8.00 Сейчас.
8.25 «Обратный отсчет».
9.25 «Без галстука».
10.00 Сейчас.
10.25 Сериал «Улицы разбитых фонарей».
11.30 Катастрофы недели.
13.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Сериал «Таинственные рыцари Тир На Ног».
19.00 Сериал «Подозрение».
20.00 «В гостях у бабки Агапки».
20.15, 21.00 «Поздравления».
21.40 «Ракурс». Информационная программа.
22.00 Грани.
22.40 Наше кино. «Женатый холостяк».
0.15 MTV.

•• Среда, 17 октября ••

БТ
6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.15 «Страсти». 3-я серия.
10.30 Сад мечты.
11.00 «Человек моря».
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 «Белые одежды». Худ. фильм. 5-я серия.
14.20 «Сокровища мировой культуры».
15.15 «Приятного аппетита, дети!»
15.30 «Все на орбиту!»
15.40 «Маленькие Эйнштейны».
16.05 «Пять чудес».
16.15 «5 х 5».
17.00 «Страсти». 3-я серия.
18.20 Зона Икс.
18.30 Час профессионала.
18.55 Фильмы братьев Люмьер.
19.10 «Мужская работа».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.45 «Человек моря».
22.35 Спорт-курьер.
22.45 Криминальное досье.
23.10 «Встреча в Троицком».

ОРТ
8.00, 11.00, 17.00 Новости.
8.15 «Земля любви». Сериал.
9.15 «Пятый угол».
10.20 Спасатели. Экстренный вызов.
10.50 Библиомания.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 Смехопанорама.
18.00 «Земля любви».
19.00 «Кто хочет стать миллионером?»
20.00 Время.
20.35 «Наследницы».
21.40 Как это было. Экстрасенсы в СССР. 80-е годы.
22.30 Ночное «Время».
23.00 Русский экстрим.
23.35 «Угол атаки».

РТР
8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
8.15 «Семейные тайны».
9.10 Диалоги о животных.
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 «Возвращение в Эдем».
18.00 «Воровка».
19.35 Вести-Москва.
19.55 «Семейные тайны».
20.55 Док. фильм «Грузия».
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести-Москва.
22.40 Боевик «Время перемен».

НТВ
15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
15.30 «Салон красоты».
16.40 «Скорая помощь».
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 «Дальнобойщики».
20.05 Алчность.
21.35 Футбол. «Бавария» (Мюнхен, Германия) — «Спартак» (Москва).
23.50 Дневник второго театрального фестиваля «Чайка».
0.05 Дневник Лиги чемпионов.
0.50 Футбол. Лига чемпионов. «Барселона» (Испания) — «Байер» (Леверкузен, Германия).

КУЛЬТУРА
9.15 Ток-шоу «Наобум». Леонид Неведомский.
9.40 Док. фильм.
10.35 Звездные годы «Ленфильма».
11.30, 15.00 Новости культуры.
11.45 «Адмирал Ушаков». Худ. фильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Пружина Российской державы». История горного дела в России.
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Блистательный Санкт-Петербург.
15.10 «Магические приключения. Невероятный джин».
15.35 Док. фильм.

МОГИЛЕВ-1 на БТ
10.00 Бобруйский вариант.
10.20 Мультфильмы.

МОГИЛЕВ-1
6.30,7.10 «Ранёхонько!»
7.00 Утренние новости.
8.05 «Страна женщин».
9.00 Утренние новости.
9.10 «Дикая Америка».
9.35 Мультфильмы.
10.00 Бобруйский вариант.
10.20 Мультфильмы.
16.30 «Женщина-полицейский». Телесериал.
17.25 «Дикая Америка».
17.55 Спортивный тележурнал.
18.30 «Сегодня на сегодня».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
19.40 Погода.
19.45 «Без протокола».
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Страна женщин».
21.45 Новости. Погода.
21.55 Спорт планеты.

2-Й КАНАЛ
7.00, 7.30, 7.55, 10.15, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 «Городской вестник».
7.05 Энергетический завтрак.
8.00 Наше кино. «Женатый холостяк».
9.35 100 Чудес света. Египетские вечности.
10.20 Мультфильм «Золушка».
11.35 Музыкальная пауза.
13.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
18.50 Анонсы.
19.00 Сериал «Подозрение».
20.00 «В гостях у бабки Агапки».
20.15, 21.00 «Поздравления».
21.30 Анонсы.
21.35 Гарадскія навіны.
22.00 Грани.
22.40 Триллер «Условный рефлекс».
0.20 MTV.

•• Четверг, 18 октября ••

БТ
6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.30 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.15, 17.00 «Страсти».
11.00, 21.45 «Человек моря».
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 «Белые одежды». Худ. фильм. 6-я серия.
14.25 «Сокровища мировой культуры».
15.15 «Приятного аппетита, дети!»
15.30 «Все на орбиту!»
15.40 «Маленькие Эйнштейны».
16.05 «Пять чудес».
16.15 «5 х 5».
18.20 Зона Икс.
18.30 «Пятое измерение».
19.10 «Мужская работа».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Королевская охота.
23.10 Футбол. «Динамо-Минск» — «Ведрич-97» (Речица).

ОРТ
8.00, 11.00, 17.00 Новости.
8.15, 18.00 «Земля любви».
9.15 «Наследницы».
10.20 Смехопанорама.
10.50 Библиомания.
15.00 «Вечный зов». Сериал.
16.00 Большая стирка.
17.25 «Сами с усами».
19.00 «Слабое звено».
20.00 Время.
20.35 «Каменская: Смерть ради смерти». 1-я серия.
21.40 Человек и закон.
22.30 Ночное «Время».
23.00 Тайны забытых побед. «Укрощение «Сатаны».
23.35 Реальная музыка.
0.05 Комедия «А вот и я!»

РТР
8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
8.15 «Семейные тайны».
9.10 Диалоги о животных.
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 «Возвращение в Эдем».
18.00 «Воровка».
19.35, 22.30 Вести-Москва.
19.55 «Семейные тайны».
20.55 «Мартыновы и Гордиевский». Док. фильм.
21.45 Семен Альтов.
22.00 Вести + Подробности.
22.40 Фильм «Кризис среднего воз-

раста».
0.25 Горячая десятка.

НТВ

5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня.
7.55, 18.55 «Дальнобойщики».
9.25 Ох, уж эти дети!
9.55 «Среда».
10.20 Квартирный вопрос.
11.30 «Большая перемена».
13.50 «Просто Марина».
15.30 Комедия «Лишенные дара речи».
18.35 Герой дня.
20.00 Внимание, розыск!
22.00 Совершенно секретно.
23.25 Гордон.

КУЛЬТУРА

11.30, 15.00 Новости культуры.
11.45 «Корабли штурмуют бастионы». Худ. фильм.
13.15 Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Пружина Российской державы».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 «Пушкин и другие...»
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Невероятный джин».
15.35 Док. фильм.

МОГИЛЕВ-1 на БТ

10.03 «Сегодня на сегодня».

МОГИЛЕВ-1

6.30,7.10 «Ранёхонько!»
7.00 Утренние новости.
8.05, 21.00 «Страна женщин».
9.00 Утренние новости.
9.10, 17.00 «Дикая Америка».
9.35 Мультфильмы.
10.03 «Сегодня на сегодня».
16.30 «Из жизни женщины».
17.30, 20.00 «Праздник в вашем доме».
18.30 «Родны край».Круглянский р-он.
19.10 Мультфильм.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
19.40 Погода.
19.45 «Без протокола».
21.45 Новости.Погода.
21.55 Футбол. «Днепр-Трансмаш» — «Белшина» (Бобруйск).

2-Й КАНАЛ TV2

7.00, 7.30, 7.55, 8.25, 9.20, 11.25, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 «Городской вестник».
7.05 Энергетический завтрак.
8.00 Сейчас.
8.30 «Мое кино».
9.10 Клипы.
9.25 «Опасный мир».
10.00 Сейчас.
10.25 Сериал «Улицы разбитых фонарей».
11.30 «Сеть».
13.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Сериал «Таинственные рыцари Тир На Ног».
19.00 «Подозрение».
20.00 «В гостях у бабки Агапки».
20.15, 21.00 «Поздравления».
22.00 Грани.
22.40 Приключения в фильме «Город золота».
0.20 MTV.

•• *Пятница, 19 октября* ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.45 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.10, 17.00 «Бригады тигра». 1-я серия.
10.10 Існасць.
10.35 Телевитамин.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 «Белые одежды». Худ. фильм. 7-я серия, закл.
14.30 Час профессионала.
15.15 «Приятного аппетита, дети!»
15.30 «Все на орбиту!»
15.40 «Маленькие Эйнштейны».
16.05 «Пять чудес».
16.15 «5 х 5».
18.20 Зона Икс.
18.30 «Пятое измерение».
18.55 Фильмы братьев Люмьер.
19.10 Детектив «Человек, который брал интервью».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.45 «Инспектор Шиманский». 7-я серия.
23.10 Спорт-курьер.
23.20 Белорусская двадцатка.
0.00 Драма «Уайльд».

ОРТ

8.00, 11.00, 17.00, 23.50 Новости.
8.15, 18.00 «Земля любви».
9.15 «Наследницы». 2-я серия.
10.20 «Сами с усами».
10.50 Библиомания.
14.20 Приключенческий фильм «Похищенный».
16.00 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
17.25 Док. детектив. «Время разбрасывать камни». Дело Гохрана. 1993г.
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
20.35 «Каменская: Смерть ради смерти». 2-я серия.
21.40 Фильм «Игра всерьез».
0.10 Фильм «Склока».

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
8.15 «Семейные тайны».
9.10 «Новая «Старая квартира».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 «Экспертиза РТР».
17.00 «Пресс-клуб».
18.00 «Воровка».
19.35 Вести-Москва.
19.55 «Семейные тайны».
21.00 Детектив «Русская рулетка».
22.45 Муз. фильм «Король танца».

НТВ

5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
7.55 «Дальнобойщики».
9.25 «Продолжение следует...»
10.20 Дог-шоу.
11.30 «Большая перемена».
13.50 «Просто Марина».
15.30 Совершенно секретно.
16.35 Премьера НТВ. «Пепси-чарт».
18.40 Свобода слова.
20.10 Криминальная Россия. «Домодедовский упырь».
21.45 «Женский взгляд».
22.30 Дневник второго театрального фестиваля «Чайка».
22.45 Премьера НТВ. «Любовник».

КУЛЬТУРА

11.30, 15.00 Новости культуры.
11.45 «Матрос Чижик». Худ. фильм.
13.05 Мультсериал.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Пружина Российской державы».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Музыкальные дома.
15.10 Кино - детям. «Магические приключения. Невероятный джин».
15.35 Док. фильмы.

МОГИЛЕВ-1 на БТ

11.00 «Родны край».Круглянский р-он.Видеофильм.
11.40 Мультфильм.

МОГИЛЕВ-1

6.30,7.10 «Ранёхонько!»
7.00 Утренние новости.
8.05, 21.00 «Страна женщин».
9.00 Новости.
9.10 «Дикая Америка».
9.35 «О любви».Худ .фильм.
10.50 Мультфильм.
11.00 «Родны край». Круглянский р-он. Видеофильм.
11.40 Мультфильм.
16.30 «Из жизни женщины».
17.00 «Дознание Да Винчи».
17.45 Мультфильм.
17.55, 20.05 «Праздник в вашем доме».
19.15 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
21.40 Новости.
21.50 Рейтинг-фильм.

2-Й КАНАЛ TV2

7.00, 7.30, 7.55, 8.20, 9.55, 11.20, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 «Городской вестник».
7.05 Энергетический завтрак.
8.00, 10.00 Сейчас.
8.25 «Глас народа».
9.40 Клипы.
10.25 Сериал «Улицы разбитых фонарей».
11.25 «За гранью возможного».
13.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Гарадскія навіны.
19.00 «Секретные материалы».
20.00 «В гостях у бабки Агапки».
20.15, 21.00 «Поздравления».
21.35 Гарадскія навіны.
22.00 Грани.
22.40 Комедия «Король приключений».
0.20 MTV.

•• *Суббота, 20 октября* ••

БТ

7.00, 9.00, 15.00, 19.00 Новости.
7.10 Існасць.
7.40 «Река надежды».
8.30 Белорусская двадцатка.
9.15 Индийское кино.
10.50 «Мир животных».
11.35 Королевская охота.
12.00 «Сад мечты».
12.30 «Экономика любви». Журналистское исследование.
12.50 «Инспектор Шиманский».
14.10 Док.фильм.
15.15 Столица.
15.40 Здоровье.
16.05 Волшебная шкатулка «Союзмультфильма».
17.15 «Сышики». 6-я серия.
18.10 Судьба человека.
18.35 Из достоверных источников.
19.25 Фильмы братьев Люмьер.
19.40 Международный кинофестиваль «Бригантина».
20.10 «На перекрестках Европы».
21.00 Панорама.
21.45 Спорт-курьер.
21.55 Комедия «200 сигарет».
23.35 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря.
7.25 Зов джунглей.
7.50 «Ералаш».
8.05 «Эх, Семеновна!»
8.50 Библиомания.
9.10 Смехопанорама.
9.45 Смак.
10.05 В мире животных.
10.45 Здоровье.
11.30 «Операция «Свобода».
12.25 «Ералаш».
12.30 «Чтобы помнили...» Георгий Юматов.
13.15 История одного шедевра. Русский музей.
13.30 Дисней-клуб.
14.10 Фильм «Победитель».
16.00 Большая стирка.
17.15 «Ускоренная помощь».
17.50 «Ералаш».
18.00 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
19.00 «Кто хочет стать миллионером?»
20.00 Время.
20.35 Боевик «Ронин».
22.55 Песня года. Осень.
0.25 Фильм «Американцы».

РТР

7.20 «Телепузики».
7.45 «Папа, мама, я — спортивная семья».
8.30 «Золотой ключ».
8.50 «Почта РТР».
9.20 Доброе утро, страна.
10.00 «Сто к одному».
10.55 Ток-шоу «Рядом с тобой».
11.50 «Комиссар Рекс».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Фильм «Путь в «Сатурн». 1967г.
15.00 Футбол. «Спартак» (Москва) — «Анжи» (Махачкала).
17.00 Моя семья.
17.55 «Аншлаг».
19.25 Зеркало.
20.00 Комедия «Ширли-мырли».
22.50 «Scorpions» с Государственным академическим симфоническим оркестром России в Кремле».

НТВ

4.50 Мир кино. «Любовник».
7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 21,00 Сегодня.
7.20 «Улица Сезам».
7.45 Большие родители.
8.20 Без рецепта.
9.15 Криминал. «Чистосердечное признание».
9.50 «Женский взгляд».
10.25 Квартирный вопрос.
11.20 Наше кино. «Заложница».
13.20 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.25 Очная ставка.
16.05 Шоу Е. Степаненко.
17.00 Комедия «Украденные сердца».
19.00 Наше кино. «24 часа».
21.30 Профессия — репортер.
22.15 Цвет ночи.
22.50 Премьера НТВ. «Пинк Флойд. Стена».
0.55 Кома.

КУЛЬТУРА

9.10 Мультфильм.
9.50 Углы манежа.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал.
11.00 Графоман.
11.25 «Тайна тумана».
11.50 «Прощайте, голуби!» Худ. фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 «Время музыки».
14.10 Мультфильм.
14.30 «Сергей Бондарчук». Док. фильм.

МОГИЛЕВ-1

15.00 «Отроки во Вселенной».Фильм-детям.
16.25 Мультсериал.
16.50 Мультфильм.
17.00, 19.00 «Праздник в вашем доме».
18.05 «Дознание Да Винчи».
20.30 «Одержимая женщина». Мелодрама.
22.10 Видеодром.
22.30 Фильм «Телохранитель».

2-Й КАНАЛ TV2

7.05 Энергетический завтрак.
7.30, 7.55, 10.25, 11.20, 14.20, 16.45, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 22.55 «Городской вестник».
8.20 «Я знаю все!»
9.00 «Нравы».
10.00, 14.00 Сейчас.
10.30 «Просто звери».
11.10 Дорожный патруль. Расследование.
11.30 Хоккей. «Спартак» — «Металлург Мг.»
14.25 «Москва в 41-м»: «...И началась другая жизнь».
15.15 100 Чудес света.
16.10 «Дачники».
16.50 Религиозная программа.
17.00 100 Чудес света.
18.00 «Благая весть с Риком Реннером».
18.30 Сериал «Таинственные рыцари Тир На Ног».
19.00, 21.00 «Поздравления».
21.15 Детектив «Два долгих гудка в тумане».
23.00 MTV.

•• *Воскресенье, 21 октября* ••

БТ

7.00, 9.00, 15.00 Новости.
7.15 «Река надежды».
8.00 «Агромир».
8.25 «Арсенал».
9.15 Индийское кино.
10.15 Телевитамин.
10.40 «Все нормально, мама!»
11.25 Мультиклуб.
11.55 Фильм-сказка. «Руслан и Людмила».
14.15 «Пой, душа!»
14.45 «И другие официальные лица».
15.15 Мир и мы.
15.40 «Безумный день инженера Баркасова». Худ. фильм.
17.50 Криминальное досье.
18.15 «Встреча в Троицком».
18.45 «Время местное».
19.10 Планета «АРТ».
20.00 Панорама.
20.35 Наше любимое кино. «Трактористы».
22.00 Спорт-курьер.
22.10 «Жюли Леско».

ОРТ

7.00, , 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Служу России!
7.40 Дисней-клуб «Русалочка».
8.05 Утренняя звезда.
8.50 Библиомания.
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 Пока все дома.
10.10 Док. детектив. «Время разбрасывать камни». Дело Гохрана. 1993г.
10.40 «Сами с усами».
11.10 Клуб путешественников.
11.55 «Операция «Свобода».
12.50 Умницы и умники.
13.15 Сокровища Кремля.
13.30 Дисней-клуб.
14.10 «Китеж». Назад в будущее». Спецрепортаж.
14.30 Комедия «Хорошо сидим!»
16.00 Живая природа.
17.20 «Убойная сила». Спецрепортаж.
17.30 Боевик «Горец. Конец игры».
19.10 КВН-2001. Первый полуфинал.
21.30 Времена.
22.50 «Секретные материалы».
23.45 Фильме «Клуб «Коттон».

РТР

7.20 «Телепузики».
7.50 Русское лото.
8.40 «ТВ Бинго шоу».
9.20 Доброе утро, страна.
10.00 Сам себе режиссер.
10.55 «Городок. Ретро».
11.35 Федерация.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.15 «Вокруг света».
15.10 Комедия «Старый знакомый».
17.00 «ТВ Бинго новости».
17.05 «Два рояля».
17.55 «Аншлаг».
19.00 Вести Недели.
19.55 «Кобра». Фильм 3-й.
21.30 Фантаст. фильм «Миссия на Марс».
23.45 Боевик «Право на жизнь».

НТВ

5.25 Наше кино. «24 часа».
7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
7.20 «Улица Сезам».
7.40 Ох, уж эти дети!
8.10 Пепси-чарт.
9.20 Детектив «Прощальная гастроль «Артиста».
11.25 Наше кино. «Свой среди чужих, чужой среди своих».
13.25 Служба спасения.
14.00 Своя игра.
15.30 Криминальная Россия. «Домодедовский упырь».
16.05 Дог-шоу «Я и моя собака».
16.45 «Продолжение следует...»
17.45 Мир кино. «Последний бойскаут».
20.00 Намедни.
21.15 Куклы.
21.35 Комедия «Чужие деньги».
23.40 Журнал Лиги чемпионов.

КУЛЬТУРА

9.10 Детский сеанс. «Аленький цветочек». Худ. фильм.
10.15 Недлинные истории.
10.30 Ток-шоу «Наобум». Фарух Рузиматов.
11.00 Тем временем.
11.25 Чудеса погоды. «Ураган».
11.50 «Вертикаль». Худ. фильм.
13.05 Мультфильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.15 Дж.Верди. «Риголетто». Фильм-опера.

МОГИЛЕВ-1

15.00 «Сказка о потерянном времени».Фильм-детям.
16.25 Мультфильм.
16.35 «Могилевщина православная».
17.00, 19.00 «Праздник в вашем доме».
18.00 «Здоровье и мы».
18.35 Мультфильм.
18.45 Телемагазин.
20.30 «Светские львы».Комедия.
22.15 «Однажды вечером». Шоу.
23.00 «Летучий голландец». Триллер.

2-Й КАНАЛ TV2

7.05 Энергетический завтрак.
7.30, 7.55, 10.25, 13.35, 14.20, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 22.55 «Городской вестник».
8.00 100 Чудес света.
8.55 «Star Старт».
9.30 «Все в сад!»
10.00 Сейчас.
10.30 «Завтрак с Соловьевым».
11.05 Худ. фильм «Несовершеннолетние».
12.50 «Мое кино».
13.40 Дорожный патруль.
14.00 Сейчас.
14.25 Катастрофы недели.
15.00 Ток-шоу «В нашу гавань заходили корабли».
16.00 «Вы видели?»
16.45 Мультфильм.
17.00 100 Чудес света.
18.00 Джойс Майер. «Жизнь в слове».
18:30 Сериал «Таинственные рыцари Тир На Ног».
19.00, 20.00 «Поздравления».
21.00 Комедия «Жандарм и жандарметки».
23.00 MTV.

Міхаіл Пастухоў, Юры Тапарашаў, юрысты Цэнтру прававой абароны СМІ пры ГА "Беларуская асацыяцыя журналістаў"

СМІ ПАСЬЛЯ ВЫБАРАЎ

Люстра трэснула...

На працягу прэзыдэнцкай выбарчай кампаніі беларускія дзяржаўныя СМІ, як ніколі раней, прадэманстравалі сваю сутнасьць і сапраўднае прызначэньне ў сыстэме адносінаў "дзяржава-грамадзтва-грамадзянін".

Хоць усе яны зьяўляюцца агульнанацыянальным набыткам, "дзяржаўныя" газэты, тэлевізія й радыё сталіся фактычна адным з падразьдзяленьняў дзейнага дзяржаўнага апарату.

Можна пагадзіцца з тым, што ў часе выбарчых кампаніяў самое грамадзтва, як і сродкі інфармацыі, падзяляюць свае сымпатыі паміж рознымі кандыдатамі на ўладныя пасады. Аднак тут павінна выконвацца адна ўмова: грамадзтва павінна быць дэмакратычным. Тое значыць, што павінен існаваць плюралізм апініяў, а да таго ж людзі не павінны адчуваюць страху, выказваючы свае перакананьні. Але немагчыма падобнае ў тым грамадзтве, дзе бальшыня СМІ, у тым ліку найбольш моцныя сродкі масавай камунікацыі – тэлевізія й радыё, цалкам захопленыя ўладай і выконваюць яе інтарэсы.

Менавіта такі тып дзяржавы цягам апошніх сямі год пабудаваны на тэрыторыі Беларусі. Таму ня дзіўна тое, што дзеючая ўлада падзяліла грамадзтва, а зь ім і СМІ, на "сваіх" і "чужых". На тых, хто падтрымвае ці – наадварот, выступае супраць канкрэтнай асобы – Лукашэнкі.

Можна зараз канстатаваць: "люстра грамадзтва" трэснула пры актыўным удзеле ўлады, якая паводле Канстытуцыі абавязаная якраз забясьпечваць узаемаразуменьне і спакой у краіне.

Паслугачы ўлады

Выбары яшчэ не адбыліся, а прызначаная Лукашэнкам старшыня ЦВК Л.Ярмошына зрабіла заяву аб тым, што такой бруднай выбарчай кампаніі яна ніколі ня бачыла. Трэба зь ёй згадзіцца. Увесь той бруд і хлусьня ліліся на "ворагаў" кандыдата ад улады праз так званыя дзяржаўныя СМІ – друк, тэлевізію й радыё. Яны атрымалі ад улады гарантыі поўнай бясьпекі й безпакаранасьці.

Як заўсёды, на першым месцы ў барацьбе з "радыкальнай апазыцыяй" былі вядомыя прапагандысты блакітнага экрану і радыёэфіру, а таксама іхныя саўдзельнікі – стваральнікі PR-тэхналёгіяў у газэтах. Прыкладаў – безьліч. Дастаткова нагадаць толькі "Операцию "Белый аист", якую растыражавала "солидная Советская Белоруссия" *(аб гэтым гл. "ТМ" №13)*.

У любой іншай дзяржаве, нават зь недастаткова моцнымі дэмакратычнымі інстытуцыямі, гэтыя людзі, безь ніякага сумневу, апынуліся б на лаўцы падсудных. У нас жа яны займаюць розныя ганаровыя месцы на ўсемагчымых уладных форумах, паседжаньнях і канфэрэнцыях. Яны абароненыя, абласканыя й атрымоўваюць узнагароды за свае прапагандысцкія "подвиги".

Няма ніякага сэнсу развазжаць аб асобных парушэньнях дзяржаўнымі СМІ нормаў Выбарчага кодэксу, Закона аб друку й іншага заканадаўства на працягу падрыхтоўкі і правядзеньня выбараў. Усе яны дзейнічалі па-за законам. Ацэнку іхным дзеяньням можна даваць толькі падчас разьбіральніцтваў канкрэтных крымінальных і грамадзянскіх справаў. Сёньня, зразумела, падобнае немагчыма. Аднак прыйдзе Заўтра.

Адмовіўшы апанэнтам Лукашэнкі ў забесьпячэньні роўных умоваў, дзяржаўныя СМІ цалкам закрэсьлілі абавязацельствы ўлады перад АБСЭ і ўсёй сусьветнай супольнасьцю. Эфірны час, прысьвечаны тэме выбараў, разьмеркаваўся наступным чынам: кандыдат улады атрымаў 95% гэтага часу на радыё, 81% – на тэлевізіі й 88% – у друку. Пры гэтым выступы іншых кандыдатаў зазвычай выклікалі кампанію шэльмаваньня ў тых жа дзяржаўных сродках масавай інфармацыі.

Ужо гэтае парушэньне выбарчага права сьведчыць аб тым, што выбары павінны быць прызнаныя несправядлівымі й несвабоднымі.

Незалежная прэса

Аўтары гэтых нататкаў абараняюць інтарэсы незалежнай прэсы. Таму мы не хаваем таго, што адчуваем повязь з агульнадэмакратычнымі каштоўнасьцямі й сымпатызуем нашым калегам – незалежным журналістам.

На наш погляд, беларуская дэмакратычная прэса зрабіла ў – скажам шчыра – варожай атмасфэры ўсё, што магла. Часьцяком дзеяньні чыноўнікаў у дачыненьні да рэдакцыяў шэрагу незалежных выданьняў нічым не адрозьніваліся ад звычайных бандыцкіх нападаў, калі папросту рабавалася рэдакцыйная маёмасьць. Антызаконныя акцыі – гэта арышты й канфіскацыі накладаў газэтаў, беспадстаўныя праверкі з боку "падаткавікоў" і органаў фінансовых расьсьледваньняў.

Чыноўніцкі бандытызм – закрыцьцё прыватнай друкарні "Мэджык" у самую гарачую пару выбарчай кампаніі. Пасьля была ўведзеная самая сапраўдная цэнзура. Зноў, як напрыканцы 1994-га году, беларускія газэты выйшлі зь "белымі плямамі".

Улада, аднак, прайшла па гэтаму шляху нават яшчэ далей. Быццам бы за "клевету в отношении действующего главы государства" былі ўзбуджаныя крымінальныя справы ў дачыненьні да рэдакцыяў некалькіх незалежных выданьняў. Гарадзенская абласная пракуратура дамагаецца закрыцьця газэты "Пагоня". Пра якія адкрытыя выбары можна гаварыць у гэткіх умовах?!

Пакараньне і дараваньне

Улада выкарыстоўвае вядомую мэтоду "кнута і праніка". Мэханізм "кнута" дзейнічае ў дачыненьні да незалежных выданьняў і журналістаў. "Пранікі" густа сыплюцца на тыя дзяржаўныя СМІ, якія вылучыліся ў служэньні больш за іншых. Яны зарабілі сваёй вернасьцю "справе партыі" індульгенцыі на любыя парушэньні заканадаўства і зьнявагі нормаў журналісцкай этыкі. Гэтыя "журналісты", адкінуўшы Закон аб друку, пераўтварыліся ў штатных чыноўнікаў органаў выканаўчай улады. Адпаведна, сродкі масавай інфармацыі, дзе яны працуюць, даўно і трывала сталі прапагандысцкім рупарам "ведамства праўды", якім кіруе прэзыдэнцкая адміністрацыя.

Мы не сумняемся, што "кнут" будзе выкарыстоўвацца супраць незалежных выданьняў з большай моцай, чым гэта было раней. Бо для ўлады вельмі небясьпечная зараз, нават – сьмяротна небясьпечная любая аб'ектыўная інфармацыя аб становішчы ў краіне.



Каму на карысьць?

Пытаньне рытарычнае. Практыка яскрава сьведчыць за тое, што сыстэма ўлады, пабудаваная на падмане народа, можа захаваць сябе толькі ў тым выпадку, калі будзе працягваць ранейшую палітыку. Як мінімум, ёй неабходна: 1) далейшае ўмацаваньне сілавых структураў і, у першую чаргу, спэцыяльных падразьдзяленьняў, што ахоўваюць бясьпеку ўладных вярхоў; 2) разьвіцьцё сакрэтных службаў, павелічэньне колькасьці "сэксотаў"; 3) перараьлік даходаў з мэтаю абкладаньня яшчэ большымі падаткамі тых, хто рэальна працуе; 4) стварэньне выгляду "стабільнасьці" і "дабрабыту" з аднадчасным запужваньнем насельніцтва пагрозай агрэсіі з боку цывілізаваных дзяржаваў; 5) распаўсюд шпіёнаманіі й укараненьне сярод людзей варожага стаўленьня да нязгодных з палітыкай рэжыму.

Важкая роля будзе адведзеная дзяржаўным сродкам масавай агітацыі й прапаганды (СМАП). У новых умовах яны будуць выконваць функцыю ідэалягічнай зброі ўлады.

Мы ўжо неаднаразова абмяркоўвалі пытаньне: ці магчыма стварыць у Беларусі "зону маўчаньня"? Па ўсяму, гэтая спроба рэжыму ідзе рэзка супраць натуральнага працэсу разьвіцьця сусьветных камунікацыяў. Не спрыяе самаізаляцыі й геапалітычнае становішча нашай краіны. Такім чынам, згаданы шлях – дарэмнае марнаваньне часу.

У нашым выпадку "люстра грамадзтва" адрамантаваць немагчыма. Добрыя гаспадары павінны выкінуць яго ў сьметнік і набыць новае. Толькі вольная плюралістычная прэса будзе ў стане адэкватна адлюстроўваць падзеі нашага дзяржаўнага і грамадзкага жыцьця. Мы ўсе павінны ўсьвядоміць гэта.


Фота IREX

Куды пойдзем?..

Паводле зьвестак Беларускай Фэдэрацыі прафсаюзаў, улады і наймальнікі завінаваціліся працоўным краіны 33 мільярды рублёў. Напярэдадні выбараў гэтая лічба была ў 10 разоў меншая.

Падобныя тэндэнцыі з заробкамі складваюцца ўва ўсіх абласьцях. Спраўдзілася тое, аб чым прафсаюзы папярэджвалі грамадзтва: шырокія папулісцкія перадвыбарчыя жэсты ўлады абернуцца восеньска-зімовай напругай, бо толькі абвастраць супярэчнасьці паміж дакляраванай рынкавай эканомікай і адміністрацыйна-камандным рэжымам кіраваньня ёю. Беларуская Фэдэрацыя лічыць, што Лукашэнка сваю праграму практычна запазычыў у прафсаюзаў, аднак толькі на словах. Таму яны маюць намер уважліва адсочваць ейнае выкананьне, надаючы ўвагу эканамічнай лібэралізацыі ў краіне. Гэтая ўвага можа быць рэалізаваная праз самыя розныя формы ўзьдзеяньня на ўладу, гледзячы па тым, як будуць разьвівацца падзеі й куды павядзе краіну новы ўрад.

Міхал СТЭЛЬМАК

Справа яшчэ ня скончаная...

У Бабруйску адбыўся суд над Галінай Гусевай, Янінай Аўсянік, Любоўю Санковіч і Евай Усімчук, якія ў жніўні, як пра тое паведамляў "ТМ" ды іншыя недзяржаўныя СМІ, трымалі галадоўку пратэсту.

Суд прайшоў без удзелу сьведкаў і праваабаронцаў. Судзьдзя Натальля Гладкова не пусьціла на працэс старшыню бабруйскага аддзяленьня Беларускага Хельсінскага Камітэту Яўгена Чапурышкіна. Ад яго запатрабавалі натарыяльную даверанасьць на права быць прадстаўніком адказчыкаў, чаго раней не здаралася.

Паводле міліцэйскага пратаколу, выхад на галадоўку і выстаўленьне транспарантаў – гэта парушэньне грамадзкага парадку. Жанчыны не пагадзіліся з такім абвінавачваньнем, заявіўшы, што роспач і адчай вывелі іх на цэнтральную плошчу Бабруйску. Яны нагадалі суду пра прычыны сваёй галадоўкі.

Рабочая акцыянэрнага таварыства "Фандок", маці пяцёх дзяцей Галіна Гусева патрабавала ад адміністрацыі прадастаўленьня кватэры, у чарзе на якую ейны муж прастаяў больш за 15 гадоў. Патрабаваньні трох іншых жанчынаў былі зьвернутыя да кіраўніцтва бабруйскага філіялу Менскага трактарнага заводу. Рабочая Яніна Аўсянік, якая мае сына-інваліда, чакала жыльля столькі ж, колькі Галіна Гусева. Былы камэндант заводзкога інтэрнату Ева Ўсімчук патрабавала ад прадпрыемства ня толькі кватэры, але і аднаўленьня на працы. Такую ж мэту ставіла перад сабой і былая старшая бугальтарка філіялу Любоў Санковіч. Яе звольнілі адразу пасьля таго, як яна абвінаваціла адміністрацыю ў крадзяжы прадукцыі й накіравала скаргу ў кантрольныя органы. Адметна, што нядаўна бабруйская пракуратура ў лісьце да спадарыні Санковіч пацьвердзіла факты крадзяжу прадукцыі на прадпрыемстве.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА



На 11-ты дзень галадоўкі, 23 жніўня, у жанчын пагоршыўся стан здароўя, і яны патрапілі ў шпіталь. Пасьля, аднак, яны не спынілі сваю барацьбу: зьвярнуліся яшчэ раз за абласнога кіраўніцтва, а потым наведалі Менск, дзе спрабавалі патрапіць на прыём да Лукашэнкі.

Жанчыны спасылаліся ў судзе на Адміністрацыйны кодэкс, паводле якога галадоўка ня ёсьць правапарушэньнем. Судзьдзя ўважліва выслухала адказчыц, але больш пераканаўчымі прызнала аргумэнты міліцыянтаў. У выніку галадоўшчыцам было вынесенае папярэджаньне, зь якім яны не згадзіліся й падалі адпаведную скаргу. Такім чынам, справа яшчэ ня скончылася.

Алесь СЕРДЗЮКОЎ



Фота М.Бычкова

"... Наша Нашаніўская пара́"

У аўторак блізу 30-ці прыхільнікаў газэты "Наша Ніва" і часопісу "ARCHE" прыйшлі ў магілёўскі Дом друку на сустрэчу з рэдактарамі гэтых выданьняў Андрэем Дынько, Валеркам Булгакавым і прыехаўшым разам зь імі публіцыстам і бардам Зьміцерам Бартосікам.

Цікава, што прыхільнікі беларушчыны прадстаўлялі самыя розныя ўзроставыя і прафэсійныя пласты магілёўскай інтэлігенцыі, не гаворачы ўжо пра палітычныя. Дастаткова зазначыць, што самую сустрэчу арганізаваў нядаўні рабочы, а цяпер вядомы ў абласным "трэцім сэктары" кіраўнік значнага праекту для разьвіцьця грамадзянскай супольнасьці Алесь Асіпцоў, а вёў сустрэчу (дарэчы, прафэсійна) магілёўскі доктар і арыгінальны аўтар "НН", а таксама "Тыднёвіка" Васіль Аўраменка. У залі сярод прысутных былі інжынэр, настаўнік, два навукоўцы, некалькіх студэнтаў і ліцэістаў, а таксама адзін безпрацоўны і нават адзін супрацоўнік дзяржаўнай газэты. Выглядала паказальным, што калегі апошняга, якія працуюць у гэтым будынку, не зацікавіліся сустрэчай менавіта з тае нагоды, што найменш заклапочаныя той праблемай, якая для "НН" і ARCHE ёсьць асноўным грунтам дзейнасьці й нават прыватнага жыцьця і лёсу. Завецца яна – Беларусь.

Таму амаль фізычна, нягледзячы на малалікасьць удзельнікаў сустрэчы, адчувалася, што наш сёньняшні дзень, а таксама будучыня краіны – не ў пагаслых і пустых пры канцы дня кабінэтах Дома друку, а менавіта тут, у канфэрэнцзалі, дзе за сьціплым сталом "прэзыдыюма" Андрэй Дынько і Валерка Булгакаў распавядалі пра сваё бачаньне "беларускага пытаньня" і пра месца ў ім сваіх выданьняў. Калі сказаць каротка, нашыя госьці ў стаўленьні да пэрспэктываў краіны адносяць сябе да аптымістаў. І гэта з-за пастаянна ўзрастаючай запатрабаванасьці сваіх выданьняў усё больш шырокім колам ня толькі адукаванага, але й "простага" грамадзтва. Час "Нашай Нівы", у прыватнасьці, пры ўсіх перашкодах на шляху разьвіцьця беларушчыны, не перапыняецца практычна стагодзьдзе, а час ARCHE адразу распачаўся ўдала і заўважна на абсягах ня толькі беларускай, але й эўрапейскай культуры. Адсюль наш загаловак, узяты зь песьні Зьміцера Бартосіка, прасьпяваной аўтарам на сустрэчы. Гэта песьня пра тое, каб ніколі не перапыняўся і не скончаўся гэты Наш Нашаніўскі Час – час вяртаньня да Беларусі, час адчуваньня Беларусі, час набліжэньня да Беларусі...

Менавіта беларускім кантэкстам прасякнуты кожны радок "НН", нават тады, калі чытачы не ва ўсім пагаджаюцца з канкрэтнай пазыцыяй выданьня па тым ці іншым пытаньні. Самое па сабе гэта таксама ёсьць беларускай адметнасьцю – грамадзтву, нават сьвядомаму, усё яшчэ не хапае згуртаваньня, паразуменьня й адзінства для дасягненьня высакародных нацыянальных мэтаў. Між тым, многія суседзі Беларусі, чыя найноўшая гісторыя распачалася адначасова з нашай, ужо намагаюцца ўзяць наступныя рубяжы ў засваеньні дэмакратыі. Апроч іншага, "НН" – тое выданьне, якое спаміж усіх недзяржаўных газэтаў краіны найбольш уважлівае й да гэтай суседзкай практыкі.

Адзін з магілёўскіх прыхільнікаў абодвух выданьняў шкадаваў на сустрэчы аб невялікіх накладах газэты і часопісу, мяркуючы, што, прыкладам, "НН" магла б дзеля гэтага "спрасьціць" сваю сёньняшнюю зьместоўнасьць, каб наблізіцца да значна больш шырокіх колаў грамадзтва. Падобныя папрокі (пры ўсёй розьніцы нашых выданьняў) час ад часу чуюцца й на адрас "ТМ". Таму асабліва цікава было пачуць адказ Андрэя Дынька. Ён адказаў у тым сэнсе, што пашырэньне прасторы "НН" за кошт набліжэньня яе зьместу да "простых" запатрабаваньняў людзей, якія й блізка ня маюць цікавасьці да сутнасных праблемаў нашай незалежнай краіны, ня можа быць апраўданае нічым, як толькі здрадай самім сабе і праўдзе. Сьветапогляд газэты, яе ідэалёгія не павінны зьмяняцца з прычыны падладжваньня пад даволі частыя перамены будзённай сьвядомасьці чытальніцкага асяродзьдзя. Тым больш – пад заўсёды эгаістычныя ўладныя настроі. Саступкі на гэтым шляху могуць прынесьці камэрцыйныя посьпехі, аднак непазьбежна спусташаюць чалавечыя душы як творцаў, так і грамадзтва. Пошта ў "НН", па словах А.Дынька, сьведчыць пра тое, што ідэалягічная (беларуская) непахіснасьць выданьня найбольш высока і ўдзячна ацэньваецца чытачамі. Гэтыя чытачы ёсьць элітай нашага грамадзтва не паводле прафэсійных альбо адукацыйных якасьцяў, а калі глядзець на іх стаўленьне да жыцьця і месца ў ім чалавека, які шукае і знаходзіць праўду, сьвядомасьць, сумленнасьць і ўнутраны стрыжань. Тое ж з чытачамі ARCHE – часопіса, які прыйшоў да нас нібы з заўтрашняга інтэлектуальнага дня Беларусі. З таго дня, у якім адбудзецца прыстойнае, але канчатковае разьвітаньне з усім савецкім, што сёньня яшчэ даволі моцна чапляецца за нашыя душы, характары і ўчынкі.

Апошнім часам магілёўцы мелі магчымасьць сустрэчаў – чытайце "ТМ" – зь некалькімі цікавымі й важкімі асобамі беларускага інтэлектуальнага жыцьця. Справаздачная сустрэча была сярод іх ці не найбольш раздумлівай і сьветлай...

Генадзь СУДНІК

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

з Крычава



Райвыканкам адмяніў правядзеньне запланаванага на канец верасьня рэгіянальнага адкрытага фэстывалю аматарскіх кіна-відэафільмаў і фатаграфіі.

Ніхто з чыноўнікаў нават не патлумачыў прычынаў адмены. Паводле інфармацыі, атрыманай ад дасьведчанага супрацоўніка выканкаму, якога неўзабаве звольнілі з працы, на фэст зьбіраліся прыехаць шмат канкурсантаў з Бабруйску, Магілёву, Менску, а таксама з Украіны. Чакалася, што агулам будзе выстаўлена каля 30 творчых праектаў (для параўнаньня: на І-ым Нацыянальным фэстывалі аматарскіх і студэнцкіх кіна-відэафільмаў у Менску было прадстаўлена толькі 17).

...з Клімавічаў

Раён ёсьць рэкардоўцам па колькасьці скрадзенага каляровага мэталу. Сёлета зафіксавана ўжо каля 90 фактаў разукамплектаваньня лініяў электрапэрадачаў.

Гэта абсалютны рэкорд па Беларусі. Некалькі дробных і буйных кропак па скупцы медзі ды алюмінія, што месьцяцца ў гаражах, хлявах, пакінутых дамах, а то й проста ў кватэрах, безьперапынна працуюць – нават уначы. Потым мэтал вывозіцца ў Расею.

Праваахоўныя органы працуюць вельмі неэфэктыўна, што афіцыйна прызналі ў райвыканкаме. Так, практычна напалову, калі параўноўваць зь мінулым годам, зьнізілася колькасьць выкрыцьця злачынцаў. Неаднаразова органы адмаўляліся ўзбуджаць крымінальныя справы па падобных фактах.

Выбары прэзыдэнта ў раёне прайшлі са шматлікімі парушэньнямі.

Былі выпадкі сур'ёзных злоўжываньняў падчас перадвыбарчай агітацыі. Так, цягам апошніх 5-ці дзён перад 9-ым верасьня, у нумарах афіцыйнай газэты "Родная ніва" былі надрукаваныя ажно 27 матэрыялаў, якія наўпрост заклікалі галасаваць за Лукашэнку. Пры гэтым не было аніводнага тэксту, дзе б хтосьці агітаваў на карысьць іншых кандыдатаў. Больш за тое: 4 матэрыялы з гэтых 27-мі зьявіліся ў газэце 8-га верасня – што ёсьць адным з самых грубых парушэньняў Выбарчага кодэксу. Раённая пракуратура, аднак, ніяк на тое не адрэагавала.

Андрэй КУЗЬМІН

...з Глуску



Падчас прэзыдэнцкіх выбараў Ларыса Язылец, намесьніца дырэктара СШ №1, працавала назіральнікам ад БХК у раённым шпіталі.

9-га верасьня сп-ня Язылец мала што здолела пракантраляваць, бо ў палаты да хворых яе не пусьцілі, а да выбарчай урны прыйшла толькі палова выбаршчыкаў: хворыя галасавалі па сваіх шпіталёвых картках, а не па пашпартах. Да таго ж выніковы пратакол назіральнікам не паказалі.

Дырэктарка школы В.Кураленя ў сваю чаргу занялася "воспитанием" падначаленай настаўніцы. У выніку Л.Язылец напісала заяву аб сыходзе з працы.

Ігар КІРЫН

...з Шклову

Прайшла сумесная сустрэча прадстаўнікоў раённай выбарчай камісіі й райвыканкаму з старшынямі ўчастковых выбарчых камісіяў.

Падчас сустрэчы было зазначана, што выбары прэзыдэнта прайшлі ўдала. Усім старшыням падзякавалі й выдалі прэміі памерам у 50 тыс. руб.

Праўленьне калгасу імя Леніна, што ў вёсцы Рыжкавічы, аб'явіла пра банкруцтва гаспадаркі.

Раней, у 1986 годзе, у гэтым калгасе на пасадзе парторга працаваў Лукашэнка. Зараз будуць прадаваць частку маёмасьці, а таксама скот – каб заплаціць падаткі й выплаціць запазычанасьць.

Аляксандар ШЧАРБАК

...з Горак



На адным з паседжаньняў аблвыканкаму было выпрашана прыцягваць грамадзянаў, якіх схапілі падчас крадзяжу кукурузы з палёў, да крымінальнай адказнасьці.

Тым часам чыноўнік, які кіруе сельскай гаспадаркай у раёне, заявіў, што падобных здарэньняў насамрэч адбываецца вельмі мала. Ён паабяцаў, што ў любым выпадку кукурузу ў хуткім часе ўсю зьбяруць, – маўляў, скрасьці яе ўжо не пасьпеюць.

Распачалася праца моладзевага клюбу, які стварылі сумесна маладыя актывісты сацыял-дэмакратаў і рэдакцыя моладзевай газэты "Брама".

На базе клюбу ўжо створаныя Школа маладых журналістаў, Гурток творчай моладзі, Служба псыхалягічнай падтрымкі з "Тэлефонам даверу". І гэта толькі пачатак.

Студэнты сельгасакадэміі, каб ня ехаць на працу ў калгасы, у масавым парадку прадастаўляюць мэдычныя даведкі аб хваробах.

Добрая традыцыя адміністрацыі акадэміі – штовосень выганяць студэнтаў на дапамогу суседнім калгасам – апынулася пад пагрозай. Нечакана высьветлілася, што каля 20% студэнтаў захварэлі. Тым ня менш, тых, хто не паедзе бясплатна працаваць у калгасы, паабяцалі адлічыць з навучальнай установы альбо высяліць з інтэрнату.

Паводле дадзеных незалежнай экспэртызы й мясцовых мэдыкаў, Горкі ў гэтым годзе выйшлі на другое месца ў Беларусі па вырабу, распаўсюду і ўжываньню наркотыкаў.

Тым часам прарэктар па навучальна-выхаваўчай працы сельгасакадэміі В.Неўдах заявіў, што "у горадзе, а самае галоўнае – у акадэміі, з наркотыкамі пакончана!". Вядома, аднак, што ўлетку супрацоўнікамі аддзелу па барацьбе з гэтай самай чумой быў затрыманы наркаман, студэнт БДСГА.

"Мне страшна. Як ня выйду на кухню, на ёй заўжды нехта варыць "зельле", – падзялілася з вашым карэспандэнтам студэнтка бугалтарскага факультэту, якая пражывае ў акадэмічным інтэрнаце №1.

20 верасьня мясцовы РАУС правёў першае дзяжураваньне патруля на конях.

Такі патруль незаменны ў цяжка даступных месцах, напрыклад, уздоўж берагоў азёраў, рэк, у дачных пасельішчах. Дапамагаюць міліцыянтам гадаванцы мясцовай дзіцячай конна-спартыўнай школы.

Віталь ДРАНІК

МУЗЫЧНАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ "ТМ"

Вяртаньне да спадчыны

Нашых пераможцаў Першага міжнароднага фэстывалю-конкурсу цымбалістаў, які напачатку месяца адбыўся ў расейскім Пскове, мы з Максімам Бычковым (фотаздымкі) засьпелі ў музычнай клясе магілёўскага факультэта Акадэміі музыкі за развучваньнем п'есы "Вяртаньне да спадчыны" менскага кампазытара-цымбаліста Іванова.



Па-над струнамі цымбалаў лёталі малаточкі ляўрэата Фэстывалю-конкурсу, выкладчыцы нашай музшколы № 2 Русланы Гусарэнкі, выклікаючы да жыцьця пад фартапіянны акампанімэнт Ліліі Самарцавай надзвычай кранальныя акорды прыгожай мэлёдыі, а кожная яе нота адбівалася на твары музычнага настаўніка Русланы Валерыя Тупіцына, што стаяў за ейным крэслам, і нібы сам граў разам зьёй.

На Фэстывалі ў Пскове Руслана Гусарэнка атрымала Дыплём першай ступені (сярод 19 удзельнікаў з дзесяці краінаў), а Дыплём другой ступені выйграла Аня Фралова, пакуль яшчэ навучэнка магілёўскай музвучэльні, якая адначасова з нашым журналіскім візытам прыйшла на свой чарговы тупіцынскі ўрок.

Сьвята прызнаньня іхняй папярэдняй творчай працы скончылася. Пасьля вяртаньня адразу ж распачалася звычайная, карпатлівая, штодзённая праца над удасканаленьнем майстэрства і дасягненьнем новых творчых ступеняў.

Трэба сказаць, што самы эпізод уручэньня Дыплёмаў на Фэстывалі быў толькі кароткім перадыхам унутры трохдзённай конкурснай працы. Нашыя нястомныя музыкі пасьпелі сыграць шмат канцэртаў на Пскоўскіх сцэнах. А Тупіцын з Самарцавай яшчэ й прынялі дзейны ўдзел у тэарэтычнай канфэрэнцыі цымбалістаў Эўропы і Японіі, што прыехалі на пскоўскі Фэстываль.

Магілёўскія цымбалы, такім чынам, як тое й чакалася напярэдадні, перамаглі ў Пскове па ўсіх парамэтрах. "Тыднёвік" сьведчыць гэта з асаблівым пачуцьцём, бо спрычыніўся разам з чытачамі да спраўджваньня самой магчымасьці паездкі нашых, цяпер ужо ляўрэатаў, на міжнародны конкурс. Разам з віншаваньнямі з чарговай творчай перамогай дададзім, што яна значная яшчэ й тым, што магілёўцы выступалі не ў фальклёрным разьдзеле фэстывалю, а ў клясычна-акадэмічным. Вядома, што выканаўчы ўзровень у ім непараўнальна больш вышэйшы, а перамагчы больш складана. Прыкладам, Руслана Гусарэнка грала паўгадзінную п'есу-пераклад для цымбалаў асноўных музычных тэмаў знакамітай гуноўскай опэры "Фаўст". Другім разам яна зачаравала журы пранікнёным выкананьнем аднаго з цымбальных твораў кампазытарскага і выканаўчага гонару Беларусі Іосіфа Жыновіча.

... Зусім не хацелася нам з Максімам пакідаць утульную клясу факультэту Акадэміі музыкі, як гэта заўсёды бывае пры сустрэчах зь людзьмі, апантанымі сваёй справай. Іхны расповяд пра шматвекавую гісторыю цымбалаў, развагі пра выключную адпаведнасьць гэтага струннага інструмэнта Беларусі, безь якога калісьці не абыходзілася ніводная значная падзея народнага побыту, і які пры гэтым здолеў узяць вяршыні клясычнай музыкі, не згубіўшы сваёй беларускай мэнтальнасьці, – можна было слухаць і слухаць, шкадуючы толькі пра тое, што, на жаль, рэдка ўдаецца бываць на канцэртах сапраўднай музыкі...

Ды й дзе яны ў нас, гэтыя канцэрты?



Генадзь СУДНІК

"Пагоня" пакуль жывая

Адбылося другое паседжаньне Вышэйшага гаспадарчага суду ў справе закрыцьця незалежнага гарадзенскага тыднёвіка "Пагоня".

Вынікам яго сталася тое, што судзьдзя Жандараў перанес разгляд справы на 23-ае кастрычніка. Абарона, якая патрабавала ўвогуле закрыць справу, перакананая, што судзьдзя дзейнічаў паводле надуманых падставаў. Падчас паседжаньня намесьнік пракурора Гарадзенскай вобласьці Труцько ня змог прадставіць суду пратакол арышту нумару "Пагоні" ад 4-га верасьня. У адным з артыкулаў таго выпуску зьмяшчалася рытарычнае пытаньне: "Ці будзе варты народнай падтрымкі чалавек, які змагаецца са сваімі палітычнымі апанэнтамі, забіваючы іх?". Гарадзенская пракуратура скарыстала яго, каб вынесьці на адрас газэты папярэджаньне, якое і сталася падставай для звароту ў суд.

Кіраўнік Цэнтру юрыдычнай дапамогі пры Беларускай асацыяцыі журналістаў Міхаіл Пастухоў, які абараняе інтарэсы "Пагоні", лічыць, што суд адмовіўся разглядаць спрэчку па сутнасьці, а зьвярнуў увагу на фармальныя акалічнасьці. Па меркаваньні прафэсара М.Пастухова, відавочна, што ў гэтай справе вырок суду павінен быць на карысьць газэты. Аднак у цяперашніх умовах такі крок судзьдзі быў бы ацэнены як... выступ супраць іншых дзяржаўных органаў. Менавіта таму, відаць, судзьдзя й адсунуў прыняцьце канчатковага рашэньня.

Небясьпека для "Пагоні" палягае яшчэ й на тым, што за дзень да наступнага паседжаньня суду, 22-га кастрычніка, набудзе моц яшчэ адно папярэджаньне на адрас газэты – другое па ліку. І тады суд будзе мець падставы, каб узяць бок Гарадзенскай абласной пракуратуры.

Ягор МАЁРЧЫК





Гэтыя кнігі можна набыць у Магілёве ў Алеся, замовіўшы іх па тэлефоне 25-57-85 (пажадана ўвечары)... Кнігі вартыя ўвагі. Васіль Быкаў падчас знаходжаньня па-за межамі краіны напісаў шэраг надзвычай цікавых прыпавесьцяў (ці ня сам творца прыдумаў гэты незвычайны жанар), якія сьціпла, але з густам выдадзеныя "Нашай Нівай" у Віленскай друкарні. А другая кніга дае глыбокае ўяўленьне пра цяперашнюю гуманітарную сытуацыю ў Польшчы, зь якой нас зьвязваюць тысячы самых розных чалавечых сувязяў... Не залішнім будзе прыгадаць, што кнігі да таго ж танныя па нашым часе.

Мы і вайна

Прадстаўнікі магілёўскіх грамадзкіх і палітычных арганізацыяў маюць, што зусім натуральна, розныя погляды на падзеі вакол Афганістану і тыя захады, што зараз ажыцьцяўляе кааліцыя дзяржаваў на чале са Злучанымі Штатамі Амэрыкі.

Валеры Сівуха, *кіраўнік абласной арганізацыі Аб'яднанай Грамадзянскай партыі*, напрыклад, так ацэньвае сытуацыю: "Амэрыканцы з саюзьнікамі правільна пакуль усё там робяць. З тэрарызмам трэба весьці барацьбу. Адно неабходна: абавязкова спалучыць ваенныя мэтады са сродкамі тонкай дыпляматыі, каб з усёй гэтай гісторыі не распачалася сусьветная вайна".

Дырэктар грамадзкага аб'яднаньня "Кола сяброў" ***Віталь Васількоў*** мяркуе, што ў дзеяньнях кааліцыі ёсьць слабыя бакі. На ягоную думку, Злучаныя Штаты фактычна гуляюць у тую гульню, якую ім навязаў Бін Ладэн: "Сцэнар пісаў Бін Ладэн, і сёньняшнія крокі амэрыканцаў, відаць, таксама чакаў, а значыць і рыхтаваўся да іх". Акрамя таго, Віталь Васількоў адзначыў другі бок праблемы – прычыны сёньняшняга фактычнага супрацьстаяньня ў сьвеце. Дысбалянс паміж дабрабытным цывілізаваным Захадам і жабрацкім Трэцім сьветам, на тэрыторыі якога і нараджаецца сучасны тэрарызм. Гэта, па вялікім рахунку, і нясе галоўную пагрозу будучыні чалавецтва.

Кіраўнік філіі праваабарончага цэнтру "Вясна" ***Аляксей Колчын*** засмучоны тым, што разьвіцьцё падзеяў адбываецца найгоршым чынам: "Такое ўражаньне, што таварышы з "Аль-Каіды" менавіта цяперашняга сцэнару і дабіваліся, правакавалі яго. Рашучая, жорсткая рэакцыя Злучаных Штатаў натуральная, бо тэрарызм мусіць быць пакараны. Але дужа ўсё нагадвае сярэднявечнае сутыкненьне цывілізацыяў, тагачасныя рэлігійныя войны, падчас якіх змагаліся не за тэрыторыі ці каштоўнасьці, а супраць "няверных".

Ня здолеў адназначна выказацца *старшыня магілёўскай гарадзкой філіі Беларускай асацыяцыі журналістаў* ***Сяргей Шышкін***. На ягоную думку, яшчэ нідзе не прагучалі бясспрэчныя сьведчаньні таго, што тэракты ў ЗША былі арганізаваныя менавіта людзьмі і структурамі Бін Ладэна. "Немагчыма прымаць рашэньні аб аб'яўленьні вайны, грунтуючыся толькі на эмоцыях, – лічыць ён. – Бо ў вайну гінуць людзі".

А вось *старшыня абласнога Савету вэтэранаў Вялікай Айчыннай вайны* ***Андрэй Уласенка*** заявіў ад імя сваёй арганізацыі, што вэтэраны "вельмі адмоўна ставяцца да разьвязанай Злучанымі Штатамі вайны супраць Афганістану. Вайна – гэта заўжды гора і пакуты. Распачынаць баявыя дзеяньні – ісьці на велізарную рызыку чалавечых ахвяраў сярод нявіннага мірнага насельніцтва. Мы лічым, што там вайной нічога нельга вырашыць".

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

УЗДАГОН ПАДЗЕІ

Рознае бачаньне

Старажытнаму Крычаву 30 верасьня споўнілася 865 гадоў. За сваю шматвекавую гісторыю горад перажыў шмат разнастайных падзеяў: як славутых, так і ня вельмі годных, радасных ды сумных. Тут і бясконцыя памежныя войны з усходняй суседкай, тут і вядомыя бунты Васіля Вашчылы, тут і ваяўнічы Крычаўскі герб 1633 году, тут і традыцыі Магдэбурскага права. Была й трагедыя расейскага панаваньня, якое пачалося з закабаленьня вольных мясцовых жыхароў каханкам Кацярыны II князем Пацёмкіным. Ад таго часу й да нашых дзён былі зьнішчаныя практычна ўсе архітэктурныя і культавыя помнікі...

На вялікі жаль, сёньня мы назіраем абсалютна іншае бачаньне гісторыі места з боку "вэртыкалі" – цяперашняй улады. Для яе не існуе роздуму аб радзіме ў згаданым вышэй эвалюцыйна-гістарычным кантэксьце (нават калі часамі гэта была эвалюцыя ў адваротным кірунку). Улада сьвяткавала 58-ую гадавіну вызваленьня раённага цэнтру ад фашысцкіх захопнікаў. Адбыліся тыповыя савецкія мерапрыемствы: мітынг ля Кургана Славы, конкурс для моладзі "Што я ведаю пра вайну" (Вялікую Айчынную), ускладаньне кветак і гірляндаў, канцэрт мастацкай самадзейнасьці, а таксама выстаўленьне ганаровай варты да помніка... У.Леніну. Дэманстраваліся й фільмы па ваенна-патрыятычнай тэматыцы савецкага ўзору.

Пра 865-годзьдзе гораду можна было даведацца хіба толькі з экспазыцыяў, разгорнутых у бібліятэках ды музэях. Аднак хто туды пойдзе, калі побач працуюць "сьвяточныя кірмашы"?..

Андрэй КУЗЬМІН

Рэдактар Генадзь СУДНІК



Аналітычна-інфармацыйная газэта.
Заснаваная Магілёўскім ГА
«КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
212030, г. Магілёў,
вул. Першамайская,
6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.
E-mail: krug@user.unibel.by
Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 15. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 11.10.2001 г. а 17.05.